

ISMERETEK TÁRA

Szerkesztik ENDREI ÁKOS és MÁRTON JENO

Az Ismeretek Tára az iskolai ismereteknek rövid, de alapos magyarázata. — Eddig megjelent:

1. Szemkő Aladár. Magyar nyelvtan helyesírási szó-tárral K 1.40	9. Endrei Ákos. A magyar irodalom története a fontosabb művek tartalmi ismertetésével. II. rész: Kisfaludy Károly felléptétől a legújabb korig K 2.—
2. T. Badinyi Sándor. Magyarország oknyomozó története. Attekintő összefoglalásokkal, érettségi és tankepesítő vizsgálatra készülőknek K 1.80	10. Solty Kornél. Latin mondattan T. Livius, Corn. Nepos, J. Caesar és Phaedrus műveiből vett olvasmányokkal kapcsolatban K 2.—
3. Solty Kornél. Latin nyelvtan gyakorlatokkal és két színes táblázattal K 1.80	11. Lenkei Ferenc. Geometria I. rész: Planimetria és trigonometria K 2.—
4. Lenkei Ferenc. Algebra K 2.—	12. Lenkei Ferenc. Geometria II. rész: Stereometria és analitika K 2.—
5. Ujj Gyula. Természettan. I. kötet: Mechanika. Akusztika K 2.80	13-14. Sajtó alatt.
6. Ujj Gyula. Természettan. II. kötet: Fénytan, Hőtan. Mágnesség, Elektromosság, Kozmografia K 2.80	15. Fehér Jenő. A tavaszi flóra legközönségesebb virágos növényeinek könnyű és gyors határozója. Kezdek számára. 102 ábrával a bevezetésben K 1.60
7. Márton Jenő. Német nyelvtan olvasmányokkal és gyakorlatokkal K 2.—	16. Tauber N. Nándor. Rövid kereskedelmi levelező a megfelelő német szólásmódokkal K 2.80
8. Endrei Ákos. A magyar irodalom története a fontosabb művek tartalmi ismertetésével. I. rész: Kisfaludy Károly felléptéig K 2.—	17. Fehér Jenő. Az őszi flóra legközönségesebb virágos növényeinek könnyű és gyors határozója. Kezdek számára. 102 ábrával a bevezetésben K 1.20

A Lampel R. Kk. (Wodianer F. és Fiai) r.-t. kiadása.

Kaphatók minden könyvkereskedésben.

Most jelent
meg az

UNIVERSUM

8-ik
(új háborús) kötete

Most jelent
meg az

Dolgozataikkal
közreműködtek:

Dr. József főherceg
Bárany Béla
Barcza Imre
Bogdányi Ödön
Bozóky Endre dr.
Cserey Adolf dr.
Dorner Béla
Dorner Emil
Garády Viktor
Halász Gyula
Hankó Vilmos dr.
Heller Bernát dr.
Hosvay Lajos dr.
Jeamlong Győző
Keller Oszkár dr.
Kerekes I. Zoltán dr.

Haditechnikai olvasmányok: a száraz-
földön, a vizen, a vízben és a levegő-
ben vívott harcok újszerű fegyvereinek,

a haditechnika csodáinak

a leírása, a harcszintereknek, a had-
sereg táplálásának ismertetése; a ter-
mészettudományok, a földrajz és az
egészségtan köréből való olvasmányok

Évkönyv a család és ifjúság számára

Szerkeszti HANKÓ VILMOS dr.

Sok képpel * Ára kötve 15 korona

☘ Kapható minden könyvkereskedésben. ☘

Dolgozataikkal
közreműködtek:

Konek Figyes dr.
Krebsz Ernő
Lasz Samu dr.
Mende Jenő
Németh József
Pásztor Árpád
Posfalvai Tulok
István
Rákosi Viktor
Szahlander Lajos dr.
Szekeres Kálmán dr.
Szilády Zoltán dr.
Tompá János dr.
Ujj Gyula
Welwart Benő
Windisch Richard dr.

6. SZÁM. 1918. (65. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL,

BUDAPEST, FEBRUÁR HÓ 10.

Szerkesztőségi iroda: IV. Vármegye-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám
ára 80 fillér.

Előfizetési feltételek:

Egészévre — 40.— korona.
Félévre — 20.— korona.
Negyedévre — 10.— korona.

Külföldi előfizetésekre a postailag meg-
határozott vitéldij is esetlándó.

MÁRIA JOZEFA FŐHERCEGASSZONY, KIRÁLYUNK ANYJA UDINÉBAN. — A sajtóhadviselés felvétele.

EGY FALUSI KISASSZONY TÖRTÉNETE.

REGÉNY. — IRTA SZEMERE GYÖRGY.

(Folytatás.)

Nemcsak leányára haragudott a tiszteletes, magára is. Mert mi túság tagadás, a leány gondolatszövése belefeszkelődött az ő agyába is. (Való, hogy a felnőtt fiak ösztönszerűen berzenkednek az ellen, hogy egy idegen nő foglalja el apjuk szívében anyjuk helyét. Hát még ha nem is rangjabeli az a nő s olyan fiatal és megcjtó, mint Borezi!) Mindazonáltal nem akarta az öreg magát megadni, nagyhangon tiltakozott a saját meggyőződése ellen.

— A terrégésit, spirka, legyen eszed és ne járkálj zöld mezőkön. Nem a gróf az első ember, a ki felnőtt fia nyakára fiatal feleséget hoz a házhoz. Ahhoz mindenkinek joga van, abba egy belátással bíró fiúnak bele kell nyugodnia.

— Üres szalmát csépelünk, apám, — jegyezte meg a leány nagyon komolyan, — hiszen akkor se mennék hozzá a kegyelmes úrhoz, ha útban nem állana a fia. Igaz, — tette hozzá — hogy így még úgy se megyek, mert akkor még jobban gyűlölné Ervin az embereket, első sorban engem. Erre pedig okot szolgáltatni nem akarok.

Püf! A tiszteletes már-már megújodott reményei útjába most gördült csak az igazi nagy kő. Leánya józérése, büszke, meleg kis szíve. Mit csináljon az akadálylál? Eltávolítsa, lebírija. Czinizmusra, haszonlesésre tanítsa édes gyermekét, megfoszsa őt azoktól a kvalitásoktól, a melyekkel Isten lelket földszítette? (Ne nézz se jobbra, se balra, kapaszkodjál fel a magasságokba, ha ember szíven keresztül vezet is oda az utad.) Hát nem. Ezt ő nem teszi, nemcsak azért, mert erköletelen, hanem azért is, mert ha netalán csakugyan úgy állana a dolog, a hogy a leány elképzeli, boldogságának lehetőségét is megsemmisítené a nagy élő szemrehányás, lekiismeretének örök börtön házasságának megnyezetén. Nem, nem, a büszkeséget, a becsületet tőle örökölte a leány, ezt az örökséget ő nem vonja vissza soha... Megrázta a fejét, mintha a hideg lenné, de meleg volt a szava.

— A világról sem erőltettek, leányka, a te boldogságod mellett igen másodrendű tényező a gazdagság, a rang. Ha nem szeretted, nem tudod szeretni a kegyelmes urat, — zöként ki fényomra a kerékvágásából — ne menj hozzá. — Azt nem mondom, hogy nem tudnám szeretni — jegyezte meg a leány s mélyen elpirult.

Hóhó, előbb a nagy kő a göröngyös úton, most meg a selyemszönyeg a virágos csapáson. Meg kell az ember eszének állania. A követ görögessé, a szönyegét tereges-e? — tépelődött a tiszteletes úr. Mitevő legyen? ... Fölsóhajtott. A viszonyokra kell bízni a dolgot — konkludált — azok ismerete nélkül aggályoskodni éppoly döröcség, mint reménykedni. Tisztába kell jönnie az Ervin gróf érzületével. Beszélni fog vele.

A tiszteletes visszafeküdt párnájára. — Majd eligazodnak a körülmények, — fekdj le és békesen aludj, fiam.

Borezi lefeküdt, de sokáig, egész hajnalig nem bírt elaludni. Éjszakája sötét csöndjét minduntalan fölverte fölfigyelt, játékos leányképele. Félálmban tisztán látta szerelmes unokatestvérét, Janit, a mint meghatározhatatlan fenevadakkal viaskodik s minduntalan visszafordítja rá makacs, kétségbeesett tekintetét. Csak úgy tombolt égg szemében a szemrehányás, a vád, nem állotta a tekintetét. Mikor fölébredt, nedves volt a párnája könyveitől.

III. Egy férfitalány.

Várday pillanatra megállott a könyvtárszoba ajtaja előtt, valamit mormogott magában, mintha lezékelt mondana fel, aztán heves mozdulattal belépett a fiához.

— Jónapot, Ervin.
— Kezét csókolom, apám.
A fiú felállt íróasztala mellől s szertartásosan meghajította magát.

Apja kezét nyújtotta.

— Úlj le... Nem zavarlak?

— Nem...

— Most mit tanulsz? Milyen téren búvárkodol?

— Metafizika, apám; most már megmaradok a metafizika mellett.

— Egyszóval az emberi lét misztériumaira vagy kíváncsi. Ez annyit jelent, úgy-e?

— Körülbelöl.

A gróf helyet foglalt, asztalához visszaült fiával szemközt s jobb térdére könyökölve gondolkodott.

— Rovó páter biztatott rá az elvont bölesekedésre? — kérdezte félszemmel atléta fiára sandítva.

— Nem, — válaszolt ez. — Rovó páter téves nyomon jár. — Turcsányi páter adta kezembe a fonalt, de sokat tanultam egy tragikus életfi barátomtól is.

Az apa bölintott.

— A pozitívum nem érdekel? — kérdezte aztán némi habozás után. — Az, a mi érzékekkel felfogható: a természet, az élet a maga küzdelmeivel, gyönyörűségeivel, tétéles törvényeivel?

— Kevésbé.

A nagyúr hátradől székében s fia szeme közé nézett.

— Nem gondolod, hogy előbb a lét valóságával kellene intenzívebben megismerkedned, hogy elmélyedhess annak rejtelmeibe?

Röpke, keserűnek tetsző mosoly rezgett a fiatal gróf szája széléin.

— A valóságokat épen eléggé ismerem, — mondta — többre nem vagyok kíváncsi, mint a mennyit tudok.

— Úgy beszélés, mint egy mizantróp.

Ervin vállat vont.

— Pedig nem vagyok az, — állította, — az emberekre nem haragszom, mert nem tudják, mit cselekszenek, az intézményekben, a társadalmi berendezésben van a hiba.

Várday felállt s fia vállára tette kezét. — Tudom, mire célzassz, mi fáj neked... nem akarok veled disputálni, sem meggyőzni nem akarok, csak azt kérdezem: ismeresz minden emberi intézményt és társadalmat? Egyforma törvényeknek hódol az angol lord és a kínai kuli, a finn kultúrember és az indiai okkultista?

— Nagyjában, — állította a fiatal tudós — a detaillokban lehet némi eltérés, de a sarkalatos törvények mindenütt egyformák: elhibázott, nem ezéla vezetők valamennyi.

— Biztos vagy benne, hogy nem tévedsz? Nem hajt a vágy, hogy személyesen, a helyszínen győződjél meg elméleti igazságaid valódiságáról? Hát ha rákacsasz valahol — hiszen oly nagy a föld — egy a mienktől merőben különböző világra, oly társadalmi berendezésre, életfelfogásra, a mely kontemplatív lelkednek megfelel!

Ervin feszesre kiegyenesedett a székében.

— Azt akarod, hogy utazzam?

— Azt.

— Parancsolod vagy csak kívánod?

— Már intézkedtem is.

A fiú meghajította fejét.

— Akkor számomra nem marad egyéb hátra, mint hogy engedelmeskedjem.

Az apa indulatosan belevágott a levegőbe.

— Ne oly keserűen fiam, eliheted, hogy csak a javadat akarom.

A fiú apja keze után nyult s csókot lehelt rá.

— Elhiszem... köszönöm.

— Elsősorban Indiákat ajánlom neked, — mondta Várday, — ott pár ezer évvel régebbi művelődést találsz, mint a mienk, tehát kielégítheted bölesekedő hajlandóságaidat is, bár elsősorban nem azért küldtelek oda, hanem hogy megismerkedjél az ottani természet különlegességeivel, szépségeivel: az elemekkel, a

melyekkel ott kénytelen leszel magad erejével megküzdeni, nem úgy, mint itt, a hol az emberi ravaszság s tunya kényelemvágy igába fogta magát a villámot is. Itt, — magyarázta az apa — nincs semmi dolgod, semmi pozitív teredd, mert gazdag vagy, minden az öledbe hull, a mi ambíció tárgyát képezheti. Holott tele vagy becsúvágyal. Különben nem fojtanád bele tehetőségedet szürke elméletekbe, a melyeknek megismeréséhez szízfizusi erőlködések kellenek: hiábaváló, czél nélküli erőfeszítések.

Csend. Majd megnógatta az apa szenvtelenül maga elé meredő fiát.

— Figyelsz, Ervin?

— Csak beszélsz, apám, mindent hallok.

Az apa folytatta.

— Ha megírod a keleti fantáziát, fogsz találni Indiákon európai erkölcsöket, miliót is. Az angol helyőrségeken. Pár ajánlólevéllel fogok szolgálni. Személyesen ismerem Oxfordból és Alessandriából Chartum lordot, a mostani alkirályt, Veddensdey lord tábornokot, Wallis marquis ezredest. Előkelő urak, kezre fognak járni. Vadászokat fognak tiszteletre rendezni, beavatnak a dsungel mesevilágba való titkaiba. Az ő támogatásukkal megnyílik utad a rájákh és maharadzák fantasztikus udvarába, talán még a buddhista kolostorokba is... Mit szólsz hozzá?

— Megyek, apám. Mikor parancsolod?

— Beszélj Balikkal, ő lesz a te úti marsallod.

Ervin kiemelkedett székéből. Merő csudálkozás volt az arca.

— Balik? Vállalta?!

— Várday nevetett.

— Nem ment könnyen, de vállalta... Miért csodálkozol? Hja, értem, a kislány, Babette. Igaz, — folytatta a nagyúr elkomolyodva — a kislányt, Babettet illetőleg is van hozzád pár szavam, szorosan nem tartozik ugyan rád, de azért közlöm veled.

A fiú elfordította fejét, talán hogy atyja észre ne vegye arca színváltozását. Mert elhalványodott az arca, szinte megfakult.

— Megkértem a Babette kezét — jelentette ki az apa minden bevezetés nélkül s szintén elfordítva fejét.

Feszült csend. A fiúnak pillanatra lecsett az álla. Az apa idegesen rázogatta lábát, beszszantotta, hogy hallgat a fia.

Rásandított. Akkor már teljesen nyugodt volt a fiú: halvány arcába visszaszókött a vér, sima, határozott volt a tekintete is. Szinte egykedvű, szenvtelen.

— Szép kis mostohád lesz, mi! — jegyezte meg a nagyúr olyan magától értetődő könnyedséggel, mintha egy befejezett kaszinói eseményt tállalt volna fel.

Ervin felállt s átkarolta apja vállát.

— Gratulálok, apám. Mikor lesz az esküvő?

— Nem tudom... Aligha egyhamar...

A kislány kissé meg van ijedve, talán a rangomat sokallja, talán a koromat, egyzóval még nem szokott hozzá az eszméhez, választ nem adott.

— Balik tudja? — kérdezte Ervin.

— Tudja, előtte kértem meg a leány kezét.

— Lemondott a leányról?

— Alig hiszem. A dolog most úgy áll, hogy versenytársak vagyunk: én és Balik.

Hangosan kacagott a dallás oligarcha. Mőfelett kőmikusnak találhatta, hogy ő egy csopák kis doktor versenytársa.

Bezzeg nem nevetett a fia.

— Szegény, — mormogta halkán, — tartok tőle, hogy rossz vége lesz.

Várday még mindig nevetett.

— Ha sajnálsz, — mondta, — úgy látszik bizol apád győzelmében... Köszönöm a bizalmat, fiam.

Kezét fogott fiával, de hirtelen visszakapta jobbját.

— Hüh, be hideg a kezed, mint valami leveli béka!

A fiú mosolygott. Igen, határozottan mosolygott, nem volt arca derűjében semmi bántó elem.

— Nyilván nem vagyok olyan fiatal, mint apám, — mondta tréfásan. — Mit mond Balik, — terelte vissza a beszédet előbbi medrébe, — mikor utazhatunk?

— Pár nap...

— Én készen vagyok, mehetek akár holnap is.

Várday széles jókedvre derült fia vállalkozó hangulatától.

— Azért igen nagyon ne siess, — kacagta, — először hadd szedje össze a marsallod igazoló írásaitokat, aztán az se megy egy-kettőre, hogy megírjak neked őt ajánlólevelet, végre nyelveket beszélő komornyikot is kell valahol kerítened.

Zsebre vágta kezét s köszönés nélkül, szélesen, mint egy bálba készülő jogász, kiténczolt a könyvtár-szobából.

Magára maradt fia nehezen, mint egy súlyos kő, visszazuhanat székebe s két kézre fogta homlokát.

Nagyot, mélységeset sóhajtott, aztán ráborult asztalára, kitárt karjaival belefogózkodva annak széleibe. Így feküdt jó öt percig. Szinte mozdulatlanul. Csak a tüdeje fújtatótt hatalmas mellkasában. Aztán az is elesenedett. Mire felemelte fejét, már ismét normális volt az exaltált fiú, legyőzte volt magát. Felöltöt kapott magára s távozott a palotából. Automobilon. Balikhoz hajtott...

A kis doktor éppen csomaglással volt elfoglalva, midőn Ervin szobájába benyitott. Könyveket rakott egy vaspantes ládába.

— Kis doktor éppen csomaglással volt elfoglalva, midőn Ervin szobájába benyitott. Könyveket rakott egy vaspantes ládába.

— Balik? Vállalta?!

— Várday nevetett.

— Nem ment könnyen, de vállalta... Miért csodálkozol? Hja, értem, a kislány, Babette. Igaz, — folytatta a nagyúr elkomolyodva — a kislányt, Babettet illetőleg is van hozzád pár szavam, szorosan nem tartozik ugyan rád, de azért közlöm veled.

A fiú elfordította fejét, talán hogy atyja észre ne vegye arca színváltozását. Mert elhalványodott az arca, szinte megfakult.

— Megkértem a Babette kezét — jelentette ki az apa minden bevezetés nélkül s szintén elfordítva fejét.

Feszült csend. A fiúnak pillanatra lecsett az álla. Az apa idegesen rázogatta lábát, beszszantotta, hogy hallgat a fia.

Rásandított. Akkor már teljesen nyugodt volt a fiú: halvány arcába visszaszókött a vér, sima, határozott volt a tekintete is. Szinte egykedvű, szenvtelen.

— Szép kis mostohád lesz, mi! — jegyezte meg a nagyúr olyan magától értetődő könnyedséggel, mintha egy befejezett kaszinói eseményt tállalt volna fel.

Ervin felállt s átkarolta apja vállát.

— Gratulálok, apám. Mikor lesz az esküvő?

— Nem tudom... Aligha egyhamar...

A kislány kissé meg van ijedve, talán a rangomat sokallja, talán a koromat, egyzóval még nem szokott hozzá az eszméhez, választ nem adott.

— Balik tudja? — kérdezte Ervin.

— Tudja, előtte kértem meg a leány kezét.

— Lemondott a leányról?

— Alig hiszem. A dolog most úgy áll, hogy versenytársak vagyunk: én és Balik.

Hangosan kacagott a dallás oligarcha. Mőfelett kőmikusnak találhatta, hogy ő egy csopák kis doktor versenytársa.

Bezzeg nem nevetett a fia.

— Szegény, — mormogta halkán, — tartok tőle, hogy rossz vége lesz.

Várday még mindig nevetett.

— Ha sajnálsz, — mondta, — úgy látszik bizol apád győzelmében... Köszönöm a bizalmat, fiam.

Kezét fogott fiával, de hirtelen visszakapta jobbját.

BOROEVICS TÁBORNOK, A KIT A KIRÁLY MOST NEVEZETT KI TÁBORNAGYGYÁ.

— Bele kell nyugodni mindenbe... a lemondás a legnagyobb tudomány, a legfőbb bölcsesség.

Balik elkacagta magát epésen, idétlenül.

— Azt a bölcséséget a birkáknak engedem át — sikoltotta, — én ragaszkodom a jussomhoz s kikaparom, ha kell, a tiz körmőmmel, a jég alól is.

Ervin unottan, bizonyos lekicsinyléssel bölintott.

— Álláspont a küzdelem is — mondta — én is küzdöttem valamikor. De abbahagytam — tette hozzá, — beláttam, hogy a világyetem arányához képest csupa szalmacéplés minden emberi erőfeszítés... a féreg ágaskodása, bolhahöngés.

A kis doktor tágranyította csudálkozó szemét. A dúsdagdag úri szavai szinte elfejtették vele a maga erőszakos, túltengő őseleke háborúgását.

— Már rég észrevettem, — mondta, — hogy a gróf úr kerüli az embereket, de azt még nem tudtam, hogy életűnt. Ez megdöbbenő. Ervinke, — engedje meg, hogy így szólítsam, mint régen gyermekkorunkban a játékhelyen, — Ervinke fogadja részvételem.

A majoresko nem reflektált gyermekkori játszótársai szavaira. Csak a szeme, apánként kigyulladt égszínkének szeme árulta el, hogy szíven van találva.

— Ervinke — tanácsolta a kis doktor becsületes érdes hangján — ne hagyja el magát, hiszen megvan mindene, a mit az Élet embernek adhat s ha mégis hiányzik valami a boldogságától, — valami illúzió talán, mert másról alig lehet szó: azt egy kis hittel s magabizó akarattal könnyen pótolhatja. Vegyen példát rólam; — folytatta Bolik, — azt beláthatja, hogy az én helyzetem egészen más, mint a magáé: nekem száz lépést kell tennem ahhoz, a mit egy magához hasonló nagyúr egyetlen szóval elérhet, — nem vagyok sem oly eszes, sem oly dalia, mint maga (az én nehéz felfogású fejemet apróra kellett törönnöm, míg idáig jutottam az asszisztensi székbe)... én egy neveléses figura vagyok az emberek szemében, henczegem, erőszakoskodnom kellett, hogy a

milió, a melyben élek, elfelejtsem gnóm természetemet, rusztikus allűrjeimet, szögletes fejemet és mégsem csüggedek. Akkor sem, a mikor arról van szó, hogy megvalósítsam a lehetetlennek látszó: a győzelem reményében fölvegyem a harcot egy latifundiusos nagyúrral s meghódítsak egy leányt, a kit az életemmel is jobban szeretek, de a ki idegenkedik tőlem, a ki szakított velem.

A nagyfejű kis ember fölvetette szemét, büszkén, kihívóan. Nem volt már abban se csüggedés, se zavar. Lelke a más győngeségéből új energiákat merített.

Ervin ellenben igen kényelmetlenül érezte magát. Tolakodásnak vette a jószándékú ember buzgólkodását, illetéktelen beavatkozásnak, erőszakos betörésnek, elzárt lelke szentélyébe.

Balik ezt nem vette észre, a nagyakarátú, tapintatlan emberek szívósságával folytatta:

— Hiszen tudja, Ervinke, miről és kiről van szó. A kegyelmes úr bizonyára elmondott magának mindent, különben nem volna most itt nálam, de szavaiból és magatartásából is kiveszem, hogy informálva van... Tehát atyja feleségül akarja venni azt a leányt, a kit páromul kiszemeltem...

Hiszen nem lesz a dologból semmi, — biztatta magát a kis ember — mert lehetetlen, erköletelen, hanem azért mégis fejen talált a gróf szándéka, valósággal letaglózott.

Ervin heves elhárító mozdulatot tett a kezével.

— Kérem, ne beszéljünk erről... ne felejtse el, hogy együtt nem érezhetek magával, mikor atyámról van szó... az ön szubjektív kifakadásait meg nem hallgathatom.

Balik észrevette magát.

— Igaza van, — mondta szárazon, — beszéljünk másról. Mikor utazhatik?

— Bármikor.

— Mához egy hétre mehetünk — jelentette ki az úti marsall, — az igazolványokról, vasúti- és hajójegyekről gondoskodva van, ha még parancsol valamit méltóságod, rendelkezék velem.

Ervin megrázta fejét. A jégkéreg, a mi a doktor indiszkrét fecsegésétől szívén képződött, egyszerbe fölegedett a kis ember száraz, szinte üzleti hangjától.

— Semmi sem kell, — mondta hirtelen közvetlenséggel átkarolva régi játszótársra vállát, — semmi egyéb, csak az, hogy tekintsem engem igaz barátjának, higgye el, hogy erre bőven rászolgáltam.

(Folytatás következik.)

FEHÉR GÁRDISTA.

Tudom, én is hiányzom most neked! Mint királynőnek lús testőre, Ki lépteid őrizte eddig S most innen, a távolból sem feled.

Tekintetem már nem teríti rád Az álmos csillogó palástját És nem lophatja le ajkadról A halkán, félve rebegett imát.

Igen, én is hiányzom most neked! Odáültetsz a lábaidhoz És mintha egy forró száj lenné, Csöndben kinyujtod hófehér kezéd.

Már hull a köd... az erdő már avar S te fázón összebbrvonod sálád. Az én szavam hiányzik neked, A mely meleg bárszonya eltakar.

De reggel felkölt majd egy síró hang. Ágyad előtt a szívem lüktet. — Oh lépj réá és rajta melegegden A lábacskáid, e csöpp fehér galamb!

Balla Ignác.

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS KÖZPONTI KONYHÁJÁNAK FELAVATÁSA GRÓF BATHYÁNYI TIVADAR JELENLÉTÉBEN.

A FŐVÁROS LEGÚJABB INTÉZMÉNYE.

— A központi konyha megnyitására. —

A minek a hiányát már a békeben is érezte Budapest dolgozó polgársága: a *Központi konyha* megkezdte működését a mult napokban. A világvárosok példán irigykedően, régen vártuk ennek az intézménynek a létesítését, melynek szükségességét nem a háborús idők vetette fel. Már jóval a háború előtt foglalkozott tervezetével Budapest székesfőváros tanácsa is, a melynek határozataiképpen még békeben lerakták a modern ételgyárnak a fundamentumát.

Ételgyár. Ez a legjobb elnevezése a Hungária-köruton fekvő, most felavatott legújabb székesfővárosi épületnek. Kívül a legegyszerűbb, komoly stílusú architektúra, belül a legmodernebb, nyugateurópai színvonal, berendezése, felszerelése méltó egy hatalmas világvároshoz. Nem luxusra, hanem tömegek ellátására szolgáló épület és nem pazar, de annál inkább szükséges, higiénikus berendezéssel. Egy óriás konyha, huszonnégy darab egyenként négyszáz literes, vasöntvényes, fehérrel zománcozott pompás üst, gőzfűtéssel. Ezekben készül az étel: leves, tészta és főzelék. A falak mentén három ugyan- csak fehér, zománcozott gázsütő és két nagy gázkályha a berántások és sülték elkészítésének célját szolgálja. Balról nyílnak a mellék- helyiségek: egy pompásan felszerelt tészta-

EBÉDKIOSZTÁS A-BUDAFOKI-ÚTI HADIÉTKEZŐBEN.

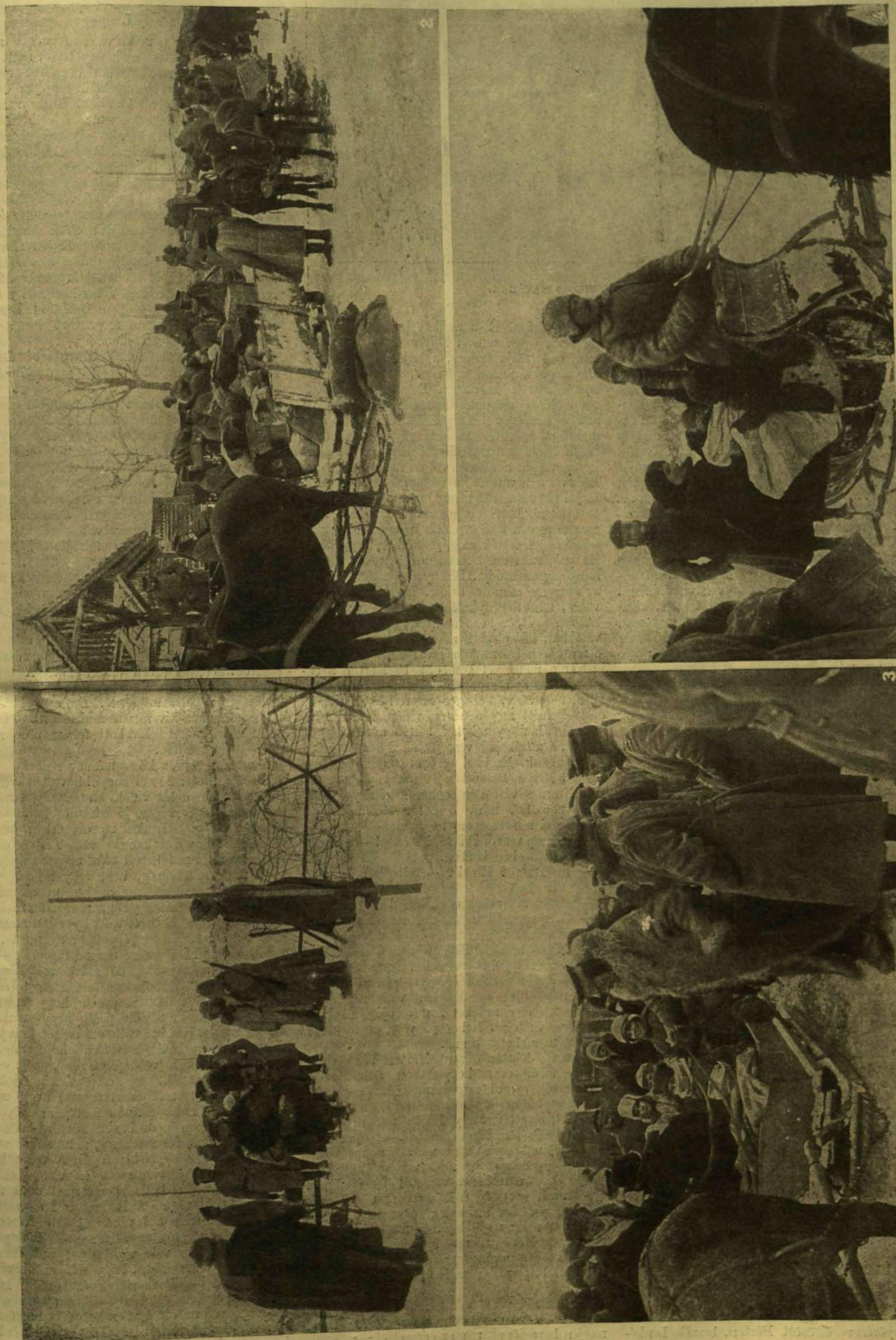
A KÉSZ ÉTELEKET A THERMOFOROKBA ÖNTIK.

műhely, két dagasztó-, két nyújtó-, és három tésztaforgógéppel, egy berendezett mészáros- műhely, villamos erővel működő húsvágógéppel és húsmosóval, egy kolbászkészítőműhely és két hűtőkamra. Jobbról van egy higiénikusan berendezett mosogató, azonkívül az expedíziós helyiség, a város minden irányába szerte-széjjel küldik a hatalmas termoszkokba szétosztott ételt. Az épület szuterénjében helyezkedik el a gazda- gon megtöltött éléskamra, a burgonyás és káposztás pincze, a raktárak, a mosókonyha és jobbról a személyzet lakószobái. Persze megfelelő személyzet is van ehhez a nagyszerű intézményhez, melynek állandóan ott levő felügyelője egy elsőrangú gazdaasszony, a ki a legnagyobb lelkiismeretességgel kormányozza birodalmát.

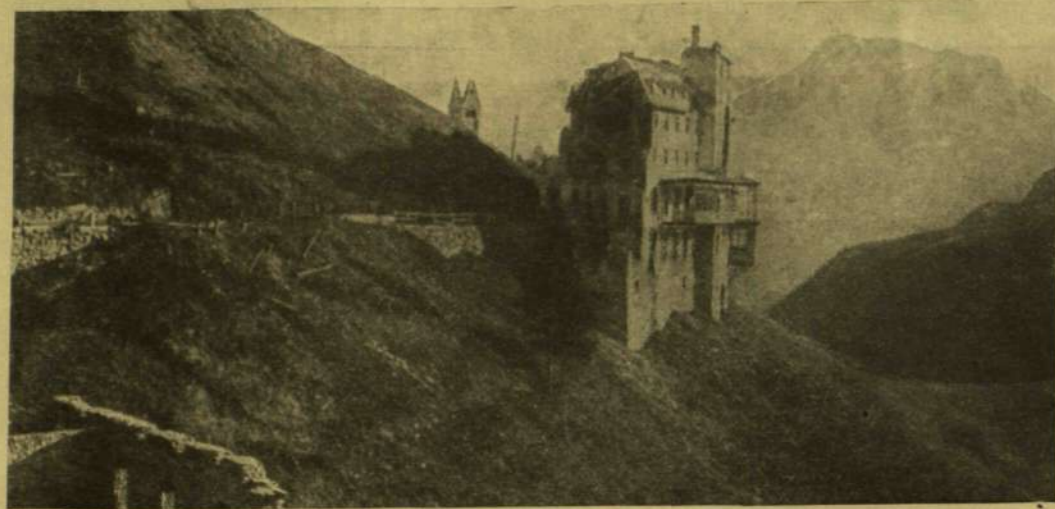
Hogy kissé elkésve nyílt meg, ez inkább az áldatlan élelmezési viszonyoknak tudható be, bár voltak egyéb momentumok is, a melyek halasztgatták a központi konyha működésének megkezdését. Gróf *Bathyányi Tivadar* volt népjóléti miniszternek és dr. *Csupor József* székes- fővárosi tanácsnoknak nem kis érdeme van abban, hogy az ételgyár most már, — bár eleinte kisebb arányokban, de mégis — működésbe ju- tott. Ugyanis az Országos Népelelmezési Akció, előkészítő munkálatainak befejezése után, Buda- pest székesfővárossal karöltve megkezdte a legszegényebb néposztály 30, majd 60 filléres ebédeinek szétosztását. A 60 filléres ebédek,

majd az ugyancsak pár nap mulva megnyíló polgári étkezők jó és izletes ebédjeit is a köz- ponti konyha állítja elő s innen termoszkokban hordják széjjel a főváros teherautóin a külön- böző szétosztó és étkező helyiségekbe. A főváros kerületeiben már több ilyen szétosztó helyiség van. Ezekben a helyiségekben Csupor tanácsnok ügybuzgó verbuválásának eredményeképpen ön- kéntes szolgálatot teljesítő hölgyek dolgoznak. Az olesó ebédek tömegekben való szétosztásá- nak lehetőségét csak ilyképpen lehet lelki- ismeretesen megoldani. Persze, másképpen lesz majd a polgári étkezőkben, amelyek egészen esi- nosan berendezett kis «restaurációk» lesznek, a hová minden zsen nélkül ellátogathat a takaré- koskodni kívánó polgári társadalom.

Nem szabad félreérteni az intézet életrevaló- ságát. A központi konyha funkcionálásával nem jótékonyaságról van szó, hanem csak egy becsületes «adok-veszeko üzletről», a melyben az arra igényt tartó közönsége nem alamizsnát, hanem olesó élelmet kap. A jövő fogja legjobban igazolni ennek az ételgyárnak az igazi rendelté- sését, a mikor majd a napról-napra megnépesedő Budapest dolgozó családjainak ezrei örvendez- hetnek azon, hogy az élelmezésüknek időben és pénzben egyaránt takarékos megoldásában a magyar főváros nem dőcög a nyugateurópai államok városai mögött.

I. Az emigránsok megérkezése a semleges zónába. — 2-3. Az emigránsok a német kis vasútró szűkítő szűkítőre menjenek, hogy Dünaburgba menjenek. — 4. Utazás Dünaburg felé orosz földön. OROSZ EMIGRÁNSOK VISSZATÉRÉSE SVÁJCOZBÓL HAZÁJUKBA. — A dűnaburgi állások alatt kántált félételek.

AZ ÖSSZELŐTT 'HOTEL TIROL' PIEVEBEN.

A POLGÁRMESTERNÉ.

Ebbeszéles. — Irta Balázs Sándor.

I.

Szamosfüred rendezett tanácsú városának újonnan választott polgármestere, Hajdu Márton, a bankett utáni vasárnap csak délben ébredt föl. Egy csöppet fájt a feje a nem csekély mennyiségben lenyalt bortól és különösen a sok beszédől, a mely átította a dobtáráját és még most is a fülében zúgott: mert tisztelt uraim... a város közönségének érdekében... a kötelesség... a csatornázás... új vasúti vonal... utczakövezés... új jövedelmi források feltárása... No de mindez nem baj, ez már vele jár az ilyesmivel, fődolog az, hogy tegnap megtörtént a választás, egy hang sem volt elene és ő polgármester lett negyvenéves korában.

Egy ideig még mozdulatlanul feküdt, kissé összehúzott szemöldökkel töprengett valamin, aztán ravaszán elmosolyodott. Felült az ágyban és átkialtolt a szomszéd szobába:

— Lenke!
Az asszony sietve kis ajtónyitással jött. Eddig a gyerekeknél volt, hogy föl ne lármázzák apjukat, ő mert ő nagyon tudott ám ügyelni mindenre! Márton elégedetten nézett rá. Nincs ilyen felesége senkinek, mint az ő kis örege. Kis öreg — így becézte.

— Felébredtünk? Hogy aludtál? Kipihenté magad? Mit parancsolok drágám? — kérdezte Lenke, odaülve az ágy szélére. Az ura megfogta a kezét.

— Igenis felébredtem, kialudtam magam és igenis parancsolok, rontom-bontom! Kéretik tudomásul venni, hogy máttól fogva neked is új életet kell kezdeni. Ha valaki polgármesterné, akkor legyen polgármesterné! Ezentúl nem fogsz neked egész nap itthon ülni, érte? Társaságba járni, mint más úriasszony. Vége a maczkó-életnek, ki kell bujnod a barlangból, mert itt a tavasz, kis öregem.

Lenke fehér bőre alatt pirosság futotta el. Jaj, sejtette ő ezt, félt előre tőle és akárhogy is kívánta az ura szerencsését, ez a gondolat egy kissé mindig vámat szedett az örméből. Társaságba járni! Beszélgetni az emberekkel, semmisségekről! Vacsorákat adni, juj! Korzóni a Kossuth-utczán, föl-alá járni, mint a bolond! A gyerekek meg ezalatt betörnek a tükröt s a család odaközmösítje az ételt.

— Hát úgy-e meglesz, kis öreg... Az én kedvemért! — mondta Márton és hozzáfogott az öltözködéshez.

— Hát ha muszáj — istenem — mit csináljak... Tudta Márton biztosan, hogy ezt a választ kapja. Ismerte ő Lenkét jól! Nem tenne az semmit az ura ellenére! Pedig nem bolondság, a mit most tőle kíván, az egész eddigi életét változtatnia kell. Szüleinél a kis polgárházban s a házassága tíz évében folyton itthon ült, varrogott magának és a gyerekeinek, nem volt egyébre gondja, mint a ház, a konyha, stoppolás, befőzés, ezentúl meg egész másképp lesz.

Fütyörészve öltözött Márton, beszélt Lenkének tegnapról, az meg szorgoskodott körülötte nagy iparkodva. Milyen igénytelen, kedves, szelídke! — gondolta a férje. Mint egy kis szerke madár, úgy röpköd illedelmesen. Mindig egyformán temperált, sohasem indulatos, szó-

fogadó, drága. És a mellett, ha csunya volna, de nem, egész csinos, helyes kis szőke poftja van, a formája rendes, a haja a tédét veri. De mégis a jósa, a fontos, az ura is ennek köszönhetette a karrierjét. Ez az asszony volt az ő előnye másokkal szemben, a kiknek vesződni kellett a feleségükkel. Neki nem volt adóssága, mert Lenke akármilyen kevésből ki tudta hozni a háztartást, ő nem pörölt össze korán reggel a feleségével és nem ment rossz kedvvel a hivatalba, a mi dolga volt, gyorsan és jól el tudta intézni, az emberekkel is tudott barátkozni. Ezért aztán szerette mindenki, hamar népszerű lett és előbb főjegyzőnek, aztán tanácsosnak tették meg, most meg, hogy a város polgármestere hirtelen meghalt, ő lett egyhangúlag az utódja. Bizony ezt mindenképpen az asszony csinálta belébe. Ha olyan maradt volna, mint legénykorában! Akkor mindig el késett reggel, örökös restancia, bajok a fejébbel, kis piszkos adósságok — hol volna ő most a polgármesterségtől!

Már a mellényét gombolta be Márton a hasán. Ezt is az asszony hízálta ki ilyen domborúra, a sovány, köhögős Marcziból az ő keze alatt termett meg a testes, vidám Márton. No itt vannak a gyerekek is! Két fiú, az egyik nyolcz, a másik hétéves, jöttek kezét csókolni az apjuknak. Ezekkel törődött csak igazában Lenke! Meg is látszott rajtuk az anyjuk nevelése. Nincs a városban senkinek két ilyen tisztességtudó fia, mint ő neki. Mintaasszony!

— Igazi mintaasszony!
— Holnap utazol Pestre, kis öreg! — mondta neki a férje ebéd közben.

— Én Pestre? Minek? — tette le a kanalat ijedten Lenke.

— Minek... ruhát csináltatni!
— Ó, megcsinálom én azt magam is! Dehogy utazol! Van eszme! Kár a pénzért.
— Nincs beszéd. Holnap utazol és valami jó szabónélnál ruhát rendszel. Nem is egyet, kettőt. Egyet utczára és egyet galára. Tudod, hogy még ebben a hónapban vizitelnünk kell mindenfelé és nem lehet fiam a saját tákolmányokban vizitelni. Itthon jó volt, de idegenek közé nem mehetsz benne.

És még délután elment Márton Horváthréhoz, a kiről tudta, hogy Pesten dolgozatot és elkérte tőle a szabónéja címét. Azután sürgönyileg szobát foglalt le a felesége számára és mindent megtrégt, hogy Lenke másnap reggel vonatra ülhesen. Mega kísérte ki az állomásra, hogy valamiképpen le ne maradjon, mert bármilyen ergdelmes teremtés volt máskülönb, ezt az egyet nem bánta volna. Egész éjjel nem aludt az izgatottság és készülődés miatt, próbálta az utat levezni a lábától szeliden, könnyes szemmel: majd később, máskor, egy hét múlva, de Márton nem ergdedt.

— Utazol, punktum. Ha te polgármestert csináltál belőlem, én meg úriasszonyt csinálék belőled.

A vonatra pénzt adott neki és meghagyta, hogy ha nem elég, sürgönyözzön. Addig ne merjen haza jönni, míg az egész el nem költi. A gyerekek? Azok meglesznek örökülre is. Majd a Mari gondjukat vegdél. Ő is utazni néz, igen, igen, e miatt ne aggódjék. Hiszen azok olyan derék fiúk, nem lesz semmi baj velük. Jó, jó, irni fog minden nap.

— No, isten veled... pá... jó mulatást!
A vonat elfüstölt és a polgármester vidám kedvvel ment a hivatalába.

II.

Lenke igazán nem szívesen fogadott most szót az urának. Nem csak úgy tette, mint sok asszony, hogy mörkálásból beszéltet magának, kelletlenkedik, pedig belül majd az ördög elviszi azért, a mivel királják. Lenke nem, ő csakugyan sajnálta ezt az utat és a költséget. Ő benne minden efféle vágy oly mélyen aludt, mintha meg is halt volna. Persze kislány korában ő is gondolt ilyesmire, szép ruhára, kalapra, de aztán a sok baj, szegénység feledtették vele. Az apja könyvelő volt a takarékbán és mert a szeme elromlott a sok számolásból, a rongyos nyugdíjból élték nagykeservesen. Áldás volt rájuk, mikor Hajdu Márton, akkor még friss másodjegyző a városnál, kivette náluk a kiadó szobát. Márton ezidőtájt kosarazta ki a gazdag Véber-kisasszony és ő bánatában és szegényében Lenkének kezdett udvarolni. Nem bánta meg. Övé lett a legjobb feleség Szamosfüreden.

A házasság nem sokat változtatott Lenke életén. A kis fizetésből épen olyan spórolósan kellett élni, mint otthon. A mikor az ura már több pénzt hozott haza eljén, a fölőleget a legény-adósságok törlesztésére adták. Időközben gyerekei születtek, a szülei pedig meghaltak. Ezeket megíratta, azokat fölvele. Az élete csöndes és mozdulatlan volt, mint kora őszzel a faluvégi tó tükre, ha kenderátató asszonyok vagy kis libák nem zavarják s a sárga akáczelevél egy helyen marad benne, akárcsak oda volna ragasztva.

Most azonban egyszerre felzajlott körülötte minden. Az ura polgármester. — Pest, — vizitek, — vége!... vége az eddigi életnek, mint az ura is megmondta. Lenke tegnap még félt ettől, ma, hogy a vonaton ül, már belenyugodott, holnap meg talán már örül is neki, ki tudja?...

A pesti szállodában kiesinyelve fogadták a posztóbluzos, egyszerű asszonykát. A tekintélye némileg helyreállott, mikor ráírta a bejelentőlapra: polgármesterné. De a szobalány, a ki szokásához híven nem mulasztotta el meg nézni a szekrénybe kirakott fehéreműt, nem sokat tartott felele.

A varróné sem, a kihez másnap reggel a ruha miatt beállított. Annál nagyobb volt a csodálkozása, mikor a kis vidéki asszonyság a ruhák megválasztásában igen jó ízlést és határozottságot mutatott. Lenke mosolygott rajta és magán is. Hogy ő ezt honnan vette? Isten tudja. Benne volt, nem tehetett róla, mert az ilyesmi, mint minden tehetség, van, vagy nincs.

A mikor egy hét múlva kiment a pálya udvarra, hogy hazautazzék, a váróterem tükréből csincs, jól öltözött asszony képe mosolygott vissza rá. Kissé szégyellte magát érte, — mit fognak ehhez szólni Szamosfüreden, — a sok pénzt is sajnálta, de azért voltaképpen igen boldog volt. Szokatlan és bizsergető érzés futott rajta át, mikor észrevette, hogy a férfiak erősen megnézik, a nők pedig irigy szemmel vizsgálják: vajjon hol vette ezt a szép kalapot? A vonaton egy fiatal, kettéfélt hajú hadnagy ki is akart kezdeni vele, folyton a kupéja előtt sétált, meg-megállt és nézte. Lenke ijedten sütötte le a szemét és retteggett, hogy megszólítja. Ő — nahát a föld alá süllyedne rögtön!

Erre azonban nem került sor, a hadnagy meglepődött a fikszirozással, nem mert, vagy nem tudott beszélgetni vele. A vonat közben észrevetéstül végigtört és vitte Lenkét Szamosfüredre, a hol a polgármester úr már türelmetlenül várta. A házban is hiányzott a kis öreg, de főleg a kiváncsiság ette Mártont, hogy mit használt az asszonynak Budapest, el lehet-e menni vele vizitelt a főispánokhoz?

Írta ugyan a levelében, hogy mindent bevásárolt, a ruhák jól sikerültek és reméli, hogy Márton meg lesz elégedve, de ez még kérdés. Biztosan valami olcsó vaczakot vett megárak, hiszen a krajcárt is a fogához veri, különben honnan volna ízlése szegényeknek... Hát akkor az lesz, hogy egyedül megy mindenhol, Lenke nélkül, ő bizony nem szegényedik miatta, ügyis megszokták az emberek, hogy ő nem jár a feleségével. Ha ez hamarabb jut eszébe, talán el sem küldi Pestre, minek, kidobott pénz...

Ha láttad volna azt az arcot, mit a polgármester úr vágott, mikor a feleségét megpillantotta! Ez... ez az úrihölgy, ez Lenke? Ez az elegáns, selyemblúzós, kékkalapos nő, — ez az ő kis örege? No nézzünk oda! És a cipője orra milyen hegyes és a járása milyen más és akármilyen legyen, ha meg nem nőtt egy hét alatt! Ha nem ismerné olyan jól az arcát és nem tudná biztosan, hogy ennek az ő feleségének kell lenni, el nem hinné senkinek!

Lenke látta az ura ámulását és elpirult. Körül sem mert nézni az állomáson, hanem sietett ki a férje karján és alig várta, hogy otthon legyen. Az utcán megfordultak a kisvárosi népek a kocsi után: ki lehet az a polgármesterrel, kérdezték, vendége jött, úgy látszik. Nem ismerték meg Lenkét. Márton pedig nem tudott betelni vele, egyre mondogatta: egész nagyvilági dáma lett belőled kis öreg... úgy-e jó, hogy elküldtelek... ezt nagyszerűen csináltad... no de ilyet! ezt nem hittem volna rólad, hogy ezt is tudod.

A fiúk nagy riadással fogadták anyjukat és a nyakába akartak ugrani, de Lenke szeliden megváratta őket, míg a kalapját leteszi. A, no lám, új frizura is! Igen, elment megfésültetni magát, másképp nem ült meg jól a fején a kalap.

— Nem tetszem így neked? — kérdezte féltékeny Márton.

— Dehogy nem, csak kissé, hogy is mondjam, furcsa, megszoktam a régit, a hogy eddig fésülkötődél, kétoldalt lenyalva, de majd ezt is megszokom! Hát a körmőddel mit csináltál? Szentucse, kisubizkoltalt!

A gyerekek odaszaladtak a nagy nevetésre, de még a Marinak is be kellett jönni a konyhárról, hogy megnézze a nagysága körmét.

— Hu de fényes! Akár a földre szállt csillagok!

Lenke irulva-pirulva dugta a kezét. Igen, hát. Ott a hol megfésülték, biztatta a kisasszony, hogy a kezét is ápoltsassza. De ha tudta volna, hogy itthon esztőlöknek vele...

A posta meghozta a gála-ruhát is és a vizitelésnek most már nem volt akadály. Márton büszkén vitte magával a feleségét. Eleinte csak este indultak meg Lenke kíváncságra, hogy kevesebb szem lássa őket, később már délben is és Szamosfüreden csakhamar tele volt a polgármesterné és új tengerzöld-selyem ruhájának díszletével. Ez már teszi! Szép ruha, meg kell adni! De a ki hordja, az me kutyja! Fene csinos egy asszony! Eddig nem is lehetett látni, most meg lám egyszerre, hogy kimosakodott! Mint a mesében, hattyu bujt ki a kacsatövisből!

Vagy ötven helyen tették tisztelőiket és Lenke mindenütt egyformán halszavú, szeliden mosolygós volt. A ki csak beszélt vele, el volt ragadtatva, maga a főispáné, a kinek gróf volt az első férje, végérvényesen kijelentette, hogy a kis Hajdunéban veleszületett finomság van. A közjegyző pedig, a ki szerette a szépet, megmondta a polgármesterné:

— Nagy kópé vagy te Márton! Ilyen kincset véka alatt tartani! No de ezentúl nem engedjük, arról szó sincs, úgy-e nagyságos asszonnyom?

Már csak egynéhány ház volt hátra, a mi sor Lőrincz-napján hirtelen hűvöse fordult a nyári idő. Lenke most már nem akart kimozdulni, hiába biztatta a férje, hogy vegye föl a tavalyi kabátját, az előszobában úgy is leteszi.

— Nem lehet édes fiam — mondta kedvesen az asszony. Nem tehetem magamat nevétségessé. Ehhez a ruhához nem megy az a kabát.

Kiderült, hogy volna egy mód segíteni, mert Lenke Pesten a szabónélnál kinéztet már magának egy kabátformát és ha Márton nem bánja, írhat érte. Dehogy bánja Márton! Inkább örült neki és mulatott magában Lenkének.

— Csezzesz... nagyszerű ez a kis öreg! Hogy felkapott! A tavalyi kabát nem megy, hehe! Egyszerre milyen divatos lett! Belesett a kuka az a sajtba, barátoskám...

Az meg éppen habotázni való volt, hogy mennyi időt el tudott tölteni az öltözködéssel. Egy óráig fésülte magát, félórán a körmét ráspolta, ismét félóra, míg egészen elkészült.

Végre mégis csak hajnalodott és a polgármesterék haza jutottak. Márton egész úton gondolkodott, készülődött, hogyan intse le az asztalokhoz és megindult tenni-venni. Most persze a dolognak sem néhet úgy utána, a gyerekek telen mindent a Marira bízni, a gyerekekkel sem érá annyit törődni. No de nem baj, csak járjon le ez a hecsezés idő, majd megint vissza-

ZSÁKMÁNYOLT OLASZ 28 CENTIMÉTERES LÖVEDÉKEK.

ternek a régi kerékvágásba. Hadd élvezze ki a kis öreg ezt az életet, eddig úgy sem volt része benne!

Igy aztán nemesak, hogy nem gátolta, de még elő is segítette, hogy az asszonyban az elnyomott, benne elő gonosz kis ösztönök, most, mint eső után a giliszták, fölszínre jussanak. Egyszerű volt és tulajdonképpen szeretett pompázni, dolgos volt, pedig jobban esett neki a semmittevés, félt az emberektől, mikor élt-halt a társaságról.

III.

Márton csodálkozására a régi rend csak nem akart többé visszatérni. A látogatásoknak vége, Lenke azonban új maradt és ez a külseje is meglátszott. Egyre-másra, új kalap, új cipő, új ernyő. De még a hangja is új lett. A kedves, halk, szelid hangját letette, mint egy kiolvasott újságot és egészen más, kissé érdes és könnyen felsattanó hangot vett föl. Persze csak otthon. Kint az emberek között, vacsorákon, kávéházban, korzón, épen olyan elhüvölő volt, mint a milyenek megismerték. Mindenki rajongott érte, most már csak a szép Hajdunéknak hívták. A közjegyző és a kórházi segédorvos koresolyáznai tanították. (Jégkosztüm.) Egy műsoros estélyen kitént, hogy igen kecsesen tánczol. Ennélfogva el kellett menni a nőgyógyász bálra. (Fekete, mélyen dekoltált bálruha.)

Márton még nevetett a feleségén, de a nevetés ránczai az arcán, mindinkább kezdtek hasonlítani az ijedtség torzulásához. A fenébe is! Talán már elég lett volna! Jó lesz, ha már abba hagyja a kis öreg!... Meg is mondta Lenkének, épen mikor a nőgyógyász bálról haza értek. Már az utcán el akarta kezdeni, de nem lehetett, mert a segédorvos és még néhány fiatal ember együtt jöttek velük és szemárgoktak. Lenke beléjük karolt és a kacagása végigpergett a boltok leeresztett redőnyeiben. Márton lobolt utánuk a nagy testével és gondolatban csóválta a fejét. Hogy egy fehérrép így meg tudjon változni!... Vagy ez az igazi? És eddig csak szimulált volna? Tízéves házasságában, de még lánykorában is? Az nem lehet!... Különbösen is rossz kedve volt Mártonnak, egész éjszaka strázsálni kellett az asszonyt, ő maga persze nem tánczolt, a helyett ivott az étteremben és beszélgetett unott emberekkel unott dolgokról. Néha odaállt a tánczterem bejáratához megnézni Lenkét, ő, nem kellett azt féltetni, látivaló, nagyszerűen érezte magát, egyik tánczos a másiknak adta. A szája kissé nyitva volt, a szeme ragyogott. Csak akkor tempult el a fénye, mikor az ura tekintetével találkozott. Márton intett neki, hogy jöjjen, elég volt, menjenek már haza, de Lenke úgy tett, mintha nem éretné.

— Bálkirályné, barátom, bálkirályné... — sugta akkor valaki Márton fülébe.

— Micsoda? — nézett Márton oda. A közjegyző volt.

— A feleséged, édes öregem. Igazán gratulálok. Páratlan az ő asszony.

Végre mégis csak hajnalodott és a polgármesterék haza jutottak. Márton egész úton gondolkodott, készülődött, hogyan intse le az asztalokhoz és megindult tenni-venni. Most persze a dolognak sem néhet úgy utána, a gyerekek telen mindent a Marira bízni, a gyerekekkel sem érá annyit törődni. No de nem baj, csak járjon le ez a hecsezés idő, majd megint vissza-

megfogta a kezét és rontom-bontom, így-úgy, egy-kettőre kimondta a szentencziát, a mi ellen nem volt apelláta. Most meg... most meg egész zavarban van miatta!

— Fáradt vagy, úgy-e kis öreg? — kezdte.

— Jaj de csacskát tudsz kérdezni — ásitott Lenke. Persze, hogy fáradt vagyok, mikor egész éjjel tánczoltam.

(Csacskát. Azt mondta: csacskát tud kérdezni. Azelőtt nem merte volna.)

— Látod, okosabb volna, ha nem csinálnánk ilyeneket, nem mennénk bálba, hanem jól kialudnánk magunkat, mint régebben.

— Te megteheded fiam, ha nincs hozzá kedved. Hány asszonynak nem volt ott az ura ma is! De én bizony nem mondok le róla. Eleget aludtam tíz éven át.

— Pedig hídd el, akkor mégis jobb volt.

— Mért? Te talán most nem vagy velem meglegedve? Mi kifogásod van? Na? Hadd halljam? Most mért hallgatsz?

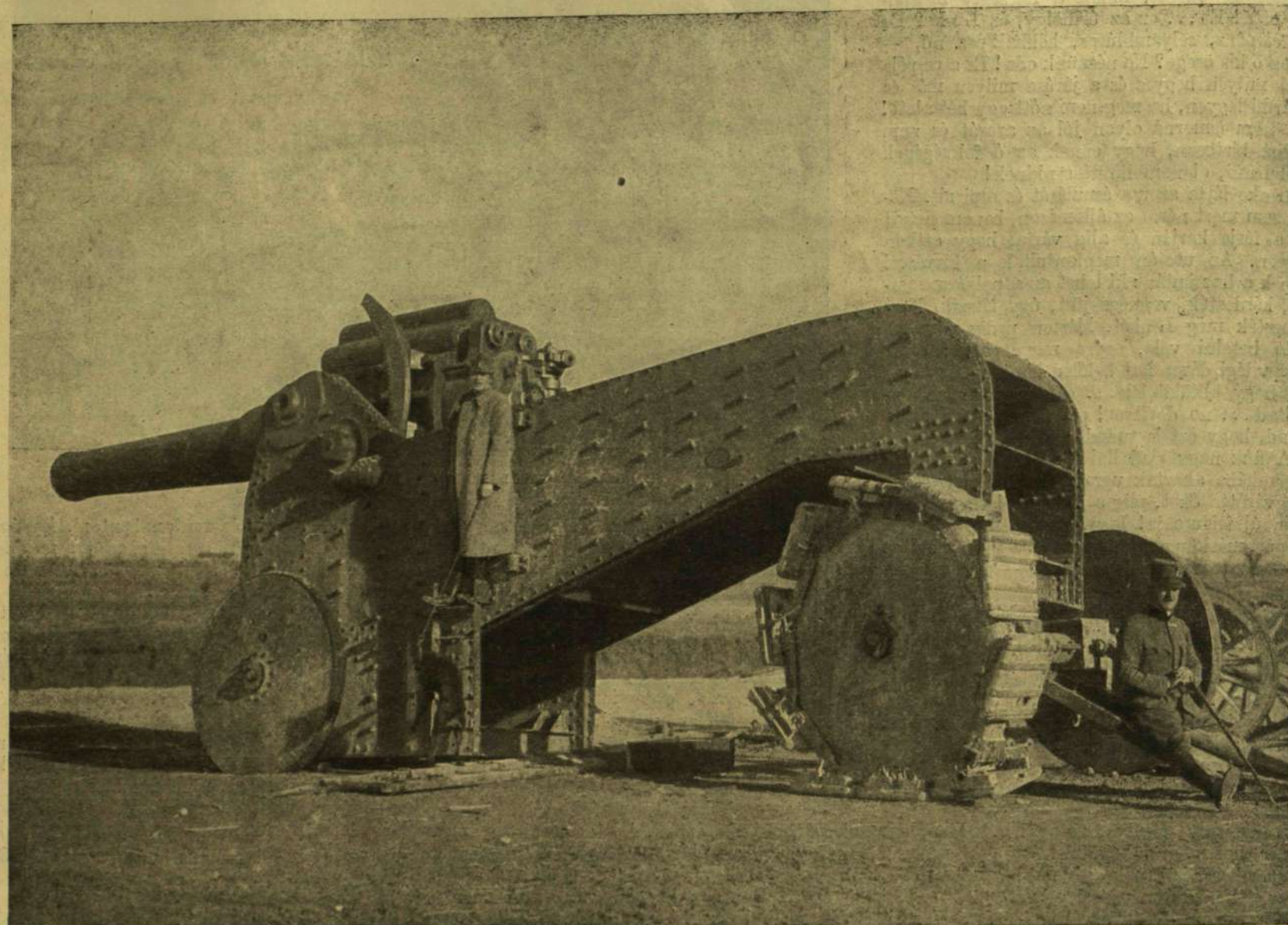
— Tudod, okosabb volna, a házunk tája, a gyerekek, az egész életünk... tudod, minden egész másképp volt, a mig te... te nem jártál Pesten a ruháért.

— Jaj fiam, te indítottad meg a lavinát és most már nem lehet visszacsinálni. És aztán minnek is? Te szegényeléd legjobban, ha olyan senki asszony lenne a feleséged, mint én voltam azelőtt. No ne morogj már vén maczkó, gyere ide és csókoldj meg...

La vina. Csakugyan. Ez jó szó. Ez talán. Hogy rohannak lefelé, a rosszba! Már megint egy csomó adósság. A fiúk rongyos ruhában mennek az iskolába. A Mari felmond, mert a nagysága örökkéig pöröl. A vacsora sohasem kész idejére. A szép Hajdunérol már pletykáznak városzerte. Azt mondják, ketten is járnak hozzá, mikor a polgármester a hivatalában ül. A polgármester! Az is jó alak. Hogy lehet valaki ilyen mafla! A népszerűségnek vége már, a gúny több helyen kimarta és a következő választáson meg fog simán menni a dolog. Szerencsére addig még őt esztendő.

... Lenke egy éjjel az ura nélkül volt mulatáson, mert Mártonnak a torka fájt és inkább otthon maradt. Reggel akkor ébredt föl, mikor az asszony besuhant a szobába és egy áttánczolt éjjelát hozta be magával. Márton nem mozdult, mintha aludnék, hagyta, hogy Lenke lefeküdjék. Mikor aztán a pihéese hallatszott, az ablakfüggönyön beszűrődő fényben Márton átérettet hozzá. És most egyszerre, hirtelen, váratlanul feleletet kapott egy kérdésre, a mi már hetek óta kínozza, a mi az éjszaka is elfűzte szeméről az álmot: mért nem kergette el ezt a rossz asszonyt? mért nem veri meg? mért nem... mért nem fojtja meg, mikor mellette alszik? ... Most tudja. Azért mert nem lehet. Nem lehet. Mert szereti. Tetszik neki. Szép. Édes. És ha elmeget, akkor nincs többé. És ha meghal, akkor sincs. Szereti minden rosszasságával együtt. Még jobban, mint mikor nem ilyen volt.

Nemsokára aztán csöndesen kiszállt az ágyból Márton, felöltözött és átment a gyerekekhez, hogy fel ne káromazzák az anyjukat. Lenkének pedig a szeme egyet fordult a domború szemhéj alatt s a szája kis mosolyra húzódtott. A szája széle pirosra volt festve.

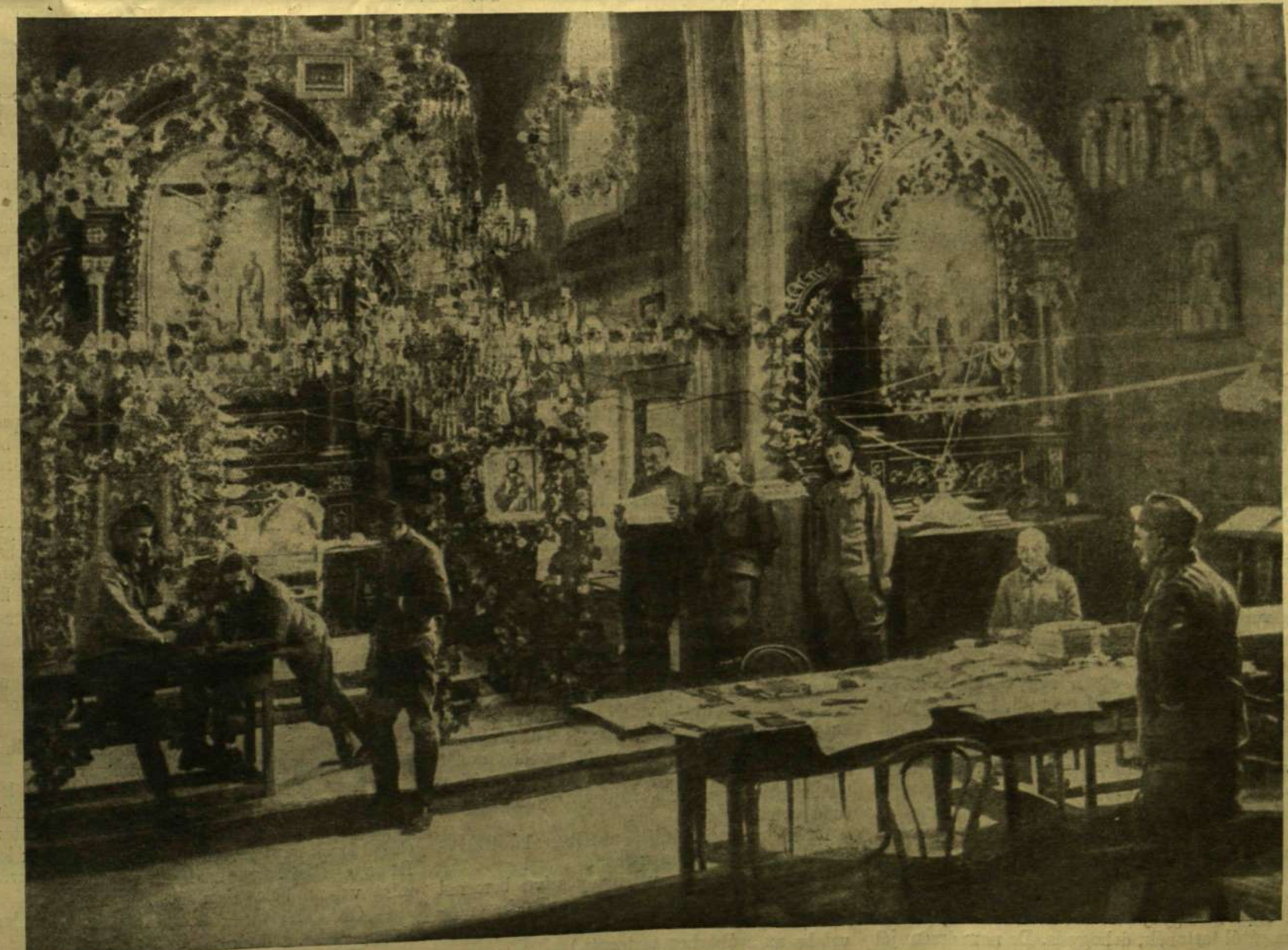
ZSÁKMÁNYOLT ÓRIÁS ANGOL ÁGYÚ (AMSTRONG).

ZSÁKMÁNYOLT OLASZ ÁGYÚ SZÁLLÍTÁSA. AZ OLASZ HARCZTÉREN ZSÁKMÁNYOLT ÁGYÚK. A sajtóhadiszállás fölöttől.

NIKITA MONTENEGRÓI KIRÁLY MEGÉRKEZÉSE AZ OLASZ FÓHADISZÁLLÁSRA.

VEZÉRKARI IBODA EGY FELSŐOLASZORSZÁGI TEMPLOMBAN.

A SAN ILARIO TEMPLOM BELSEJE.

GÖRZ A VISSZAFOGYALÁS UTÁN. — Zsidor István rajza.

A KÓPÉ.

Regény. (Folytatás.)

Iris Arnold Bennett. — Fordította Németné Langheim Irma.

Olyan tettetett lenézéssel ejtette ki a Fearnese nevét, mintha jelezni akarná, hogy ő meg Denry képesek ezt az embert a világegyetemben a megérdemelt helyére állítani.

— Maga, úgy látom, ismeri az egész ügyet? — csodálkozott Denry.

— Az csak természetes, mikor az egész város erről beszélt. Különben is a Fearnese leánya, Annunciata — kicsoda név, mi? — tanítványaim egyike és pedig a legfiatalabb.

— Nos hát — felelte újabb szünet után Denry — nem tűrhettek, hogy Fearnese ennyire legyűrjön engem!

Ruth elmosolyodott. Denry érezte, hogy tökéletesen értik egymást.

— Abban a dobozban talál majd cigarettát — mondta most Ruth, mikor már Denry harminez perce ott volt és a kandalló felé mutatott.

— Megengedi, hogy rágyujtsak? — mormogta Denry.

A leány csak szemével intett igent. A nagyobbik dobozban ezüst gyufaskatulya is volt, semmi sem hiányzott. Denry azt hitte, hegytetőn áll és a kanyargós úton csak kényelmesen le kell sétálnia az ígért földjére. Tetszelgett abban, hogy olyan nagyvilági tónusban tudta megkérdezni: «Megengedi, hogy rágyujtsak?»

Vigyázva eregette ki a füstöt. És cigarettával a szájában, miközben balkezével eloltotta a gyufát, megkérdezte:

— Maga nem cigarettázik?
— Oh igen, de nem nyilvánosan. Ismerem magukat, férfiakat!

— De kérem — tiltakozott Denry és közelebb tolta hozzá a dobozt.

Ruth nem gyújtott rá. «Oh nem azért, mintha magától tartanék, dehogyan is. De nem érzem jól magam. Nagyon fáj a fejem.»

Denry arca részvételtes kifejezést öltött.

— Igazán feltűnt már, hogy kissé sápadtabb, mint rendszeren — mondta akadozva.

— Sápadtabb... — ismételte a szót Ruth. — Reggel látott volna. Tudja, szédülésekben is szenvedek. Az orvos azt mondja, nincs jelentősége, csak emésztési zavaroktól ered. De hát ne beszéljünk csekély személyemről és hiábavaló panaszaimeiről.

Denry tiltakozott, de a magasabb civilizáció köréből túlkéves tapasztalattal bírt ahhoz, hogy ezt hatásosan és szépen kifejezze. Nem tudta magát természetesen kifejezni. Először ugyanis mindig összeállította magában a mondatot, azután mondta csak ki, így ezután végeredményben hiányzott a szükséges közvetlenség. Nem tehetett róla, de folyton az járt az eszébe, hogy milyen csodálatos önuralommal bírnak az asszonyok. Mert ha neki — a mi szerencsére ritkán történt — fáj a feje, ő semmi másra sem tudott gondolni és semmi másról nem tudott beszélni, mint a főfájásáról; a mindenség az ő számára olyankor kizárólag a fejfájásából állt. Ruthnak pedig most fáj a feje és több, mint félórát nem is említette.

Most pedig elkezdett mindenféle pletykákat mesélni a Fearnesekről és a Swetnamékről; elmesélte, mit beszélnek Minor Heinrichről és Tellwright Annáról, a gazdag, öreg uszoris leányáról. Semmi kétség, ő bejáratos a burslevi társaságba! Olyan volt a beszéde, mintha a házköri elmozdította volna a homlokzatfalakat és kényelemben, a legkicsinyebb a prólékosággal végigvizsgálhatott volna minden szobát a legutolsó zugig. Denry pedig szükségképpen úgy tett, mintha legalább is majdnem olyan mindentudó volna.

Ruth egyszerre váratlanul félbeszakította beszédét és hátradől a székén.

— Mondja kérem, volna oly szíves bemenni a raktárba? — kérdezte halkán. (Ruth rendszeren raktárnak nevezte a táncztermet, mert valaha az árúhához tartozott.)

Denry szolgálatkészen ugrott fel:

— Természetesen — mondta mohó buzgalommal.

— Azt hiszem, talál ott majd egy kis üveg Eau de Cologne-t a kereveten — lehelte Ruth és lehunyta a szemét.

Denry, feladatától áthatva, elsielt és magát félelmetesen nagy gallérnak, gyenge asszonyok oltalmazójának tekintette. Tisztán érezte, hogy a helyzethez méltónak kell mutatkoznia. Meg is találta a kis üveg kölni vizet a zongora tetején. Felkapta és a lovagiasság szárnyán repült vele vissza a beteghez. Noha nem tudta eddig, hogy a kölni víz akár gyógy-, akár óvszer a fejfájás ellen.

Ruth kinyitotta a szemét és nagyon erőlködött, hogy vidámnak és egészségesnek lássék. De nem sikerült neki. Kivette a dugót a palackból, megszagolta előbb a dugót, majd a palackot; azután néhány csöpp vizet a zsebkezdőjére csöppentett és a kendőt a halántékára nyomta.

— Jobban vagyok! — mormogta.

— Igazán? — tudakozódott Denry. Maga sem tudta, mihez fogjon; leüljön-e, mintha csakugyan elhinné, vagy maradjon tiszteletteljesen állva, komoly aggodalmat fejezve ki mozdulataival? Gondolt arra is, hogy el kellene mennie; de vajjon nem lett volna udvariatlanság, ha Ruthot ilyen körülmények között magára hagyja? Hiszen olyan egyedül volt. Nem tartott cselédet, csak alkalom adtán fogadott napszamosnót.

A leány hátran, tettetett vidámsággal bólintott... Azután újból visszaesett.

— Nem gondolja, hogy jobb lenne, ha lefeküdnék? — ajánlotta Denry, mikor már jobban ura lett a hangjának. És hozzátette: «En el fogok most menni!... Maga fekdjék le. Ez az egyetlen, a mi használ.» Úgy szólt hozzá, mint valami bölcs nagybácsi.

— Oh dehogyan — tiltakozott, de minden meggyőződés nélkül, a leány.

— Különben sem mehet el, míg ki nem fizetem a házbért.

VIA DEL CORNO, ELŐTÉRBE AZ OLASZ VÉDELMI ÁLLÁSOK.

GÖRZ A VISSZAFOGYALÁS UTÁN. — Zsidor István rajza.

Már a nyelvére volt: «Ne nyugtalanítsa most ezzel magát!» De az utolsó percben mégis csak meggondolta. Denryben jó adag egészséges józanság volt. Most is, mikor sebtiben el akart távozni, hogy Ruth lefeküdhessék, zavarban volt, miként említse a bért a nélkül, hogy őt megbántassa. E nehézséget most Ruth maga hártotta el.

A leány kinyitotta a karját és a mellette álló kis asztalon heverő kosárból kivette a kulcsomót.

— Nyissa ki, kérem, helyettem az íróasztalfiókot, igen? — kérte. És mialatt a kulcsok között válogatott, hozzátette:

— Minden negyedévben beraktam a maga híres Calvertjének járó pénzt az egyik asztalfiókba... itt a kulcs.

Denry átvette. Ruth a fáradságtól kimerülve, újból visszahanyatlott.

— Erősen meg kell forgatnia a kulcsot a zárban — mondta elhalóan.

Erősen megforgatta.

— Majd talál egy erszényt a jobboldali kocsifiókban — mormogta Ruth.

A kulcs fordult és forgott zárjában. Kezdetben akadozott, de aztán már túlkönnyen is mozgott.

— Úgy látszik, nem nyitja — mondta Denry és rendkívül ügyetlennek érezte magát.

A kulcs csikorgott és fordult és a köteg többi kulcsa összeesdült.

— Ma reggel még egészen könnyen nyitottam fel — szólt Ruth. — A fiók talán erősen becsapódott?

A kulcs csak forgott tovább.

— Nos majd kinyitom én — mondta végre, megunva a dolgot, Ruth.

— Ne, csak maradjon — kérlelte Denry.

A leány azonban, erejét összeszedve, felkelt, odátamolygott az íróasztalhoz és kezébe vette a kulcsomót.

— Félek, hogy eltört valami a zárban — jelentette ki szelid rezignációval, miután ő is

hiába kísérelte meg kinyitni a zárat. Neki sem sikerült.

— Eltörtém? — hebegte Denry. Érezte, hogy e percben nem fest valami ragyogóan.

— Nem volna terhére beszólni Allmanhoz, küldjön fel rögtön valakit, a zárat felnyitni? — mondta Ruth, miután újra elfoglalta a helyét. — Most nem tehetünk. De talán jobb lesz, ha azt mondja, hogy holnap reggel küldjenek valakit. Mihelyt kinyitatom a fiókot, fel fogom magát keresni és elhozom a pénzt. Megmondhatja azt is a maga kedves Calvert barátjának, hogy jövő negyedben a lakást felmondom.

— Ne fáradjon, kérem, azzal, hogy engem felkeres. Felneheztek én újra, — válaszolta Denry.

A leány titokzatosan hangon és sietve búcsúzott tőle. Denry nem volt egészen biztos, vajjon emelkedett, vagy süllyedt-e a szemében, mint világfi és izletes teák élvezője?

— Ne felejtsem el beszólni Allmanhoz — szólt utána Ruth, mikor elhagyta a szobát. Maga nyitotta fel magának a lakás ajtaját.

III.

Denry aznap éjjel későn jött haza a Sport Klubból, a hol felette élvezetes estét töltött. A mulatsága reggeli egy óráig tartott. És épen a mikor anyja házascskájának kapujába beillesztette a nagy kapukulcsot, egyszerre különleges tünényre lett figyelmesé, a mely a Bicucche m-utca felől végéről közeledett. A meleg nyári éjszakában, a gáz világánál észre vette, hogy valami nagy és széles régegyesleges micsoda lassú mozgásban közeledik.

Ez a valami egy butorszállító kocsis volt.

A dologban a rendkívüli nem az volt, hogy ez a négyesgyételes valami butorszállító kocsis volt, hanem az, hogy saját erejével mozgott. Mert lovak nem voltak elébe fogva és Denry látta, hogy a kocsis rúdja felfelé van állítva, a mint azt a kocsisok állítják, ha valahol kifognak. Szóval e butorszállító kocsis egyszerűen

meglépett valahonnan. Megharagudott és megszókött. Őrjöi nyilván nem kötötték meg elég jól és nem zárták le kellőképpen a féket. Elszabadult.

A kocsis illő méltósággal haladt. Nyilván átértette a helyzet humorát.

A mint Denryhez közeledett, a zakatolása természetesen egyre növekedett. Erre Denry kibúztta a kulcsot az anyai ház kapujából és zsebre vágta. Denry mindég válságokban volt elemében. És a butorszállító kocsis bizony válságos helyzetet teremtett. A Brougham-utca ugyanis lejjebb veszedelmesen meredek volt és így ki tudhatta, hogy a buzgón előretörő butorszállító kocsis mire képes?

A mikor a kocsis három és fél mérföldnyi óránkénti sebességgel haladva Denryhez ért, az felugrott, azaz inkább felmászott rá, nem hagyva e működése közben maga után egyebet, mint a szakmakaipját, a mely az anyja kapuja előtt maradt tarubizonyosságul, hogy fiacskája ott volt és rendkívüli körülmények között távozott. Denrynek most az a fényes eszméje támadt, hogy le fogja ereszteni a kocsirudakat és azokat fogja fékül használni. De nem lévén gyakorlata a kocsirudak leeresztésében, bizony lassan csinálta, úgy, hogy még mielőtt a rúdpart leeresztette volna, a kocsis már nyolc mérföldnyi óránkénti sebességgel haladt és az út legmeredekebb része még előtte volt. Hozzá még a baloldali rúd letévesztésére folytán a kocsis taha fordult és Denry éppen csak kellő pillanatban észrevehette le a másik rúdpart, hogy az útjában álló lámpavasba bele ne fusszon. A hegyes kocsirúd hegye befúrta magát az úttest felületébe, a mi néhány percze gondolkodásba ejtette a kocsit. Szerencsétlenség azonban a meredek út megerősítette őt makacs önféjűségében úgy, hogy néhány percze mulva a kocsirudak eltörtek és úgy látszott, a butorszállító kocsis egyenesen kiszáguld a nyílt mezőre. (Valójában azonban a karálisba szédültett bele.) Ekkor Denry észre vette a féket és dühösen küzdödni kezdett az irak

GÖRZ AZ OSTROM ALATT. — A gránátok elől pincékbe menekültek a családok.

vasfogójával. Fordította és forgatta újra meg újra, de nem látszott semmi hatása. A koci csodálatosképpen még mindig az úttest közepén maradt. Ekkor Denry már homályosan kivehette a csatorna kikötőpartjának korlátját és a korlát kettős faajtáját. Nem tudott leugrani; a butorszállító koci a már expresszonnáttá változott. A Brougham-utca utolsó ötven vagy hatvan métere vízszintes volt és így itt a koci lassanként engedett sebességéből. Denry most már a gázlámpák fényében világosan látta a kikötőpart kapuit és rajta festett betűkkel a felírást:

Shropshire Unio Canalis Comp. Limited.
Szállítók.

Csak üzleti ügyekben szabad a bemenet.

Öggyenesen a kapunak tartott. A butorszállító kocsinak nyilván üzleti dolga volt ott bent. A szekér azonban belebotlott a hid-méreg vas-korlátjába és ez kitérítette újtájból úgy, hogy kapu helyett most már oldalvást a kapu és az egyik téglacölöp felé tartott. Denry összeszorította fogait és az ütésbe kapaszkodott. Féltelme alaptalan volt. Úgy látszott, hogy a kapu papírból, a téglacölöp kártyalapból készült. A butorszállító koci úgy ment át rajtuk, mint kard a szellem testén és Denry életben maradt. Az utazás még hátralevő része rövid, de megerőltető volt, a mi részben a cementszákak sokaságának, részben a kanális közvetlen közelségének tudható be. A butorszállító koci a csatornába ugrott és ivott, mint egy viziló.

Denry megkapaszkodott a faalkotmányban és pár pillanatra a víz alá merült ugyan, de sikerült felállnia arra a keskeny deszkára, a melyből a kocsirudak eltörtött végei meredtek égnék és így deréig vízelett tarthatta magát. Úszni nem tudott.

Mélységes csend volt és kivéve a csillagok halvány viszfényt a kanális medencéjének széles felületén, koromsötétség honolt. A butorszállító koci útjában senkivel sem találkozott. Különös elszabadulásának Denry egyetlen élő tanuja.

— No most tönkre vagyok téve — mormogta hangosan.

Mire emberi hang hallatszott a koci gyomrából.

— Ki van itt? — Denry egész testében megremegett.

— Én — kiátotta. — Maga az Machin? — kérdezte a hang.

— Igen én. Felugrottam, mikor a koci leszaladt az utcán és most itt vagyok — mondta.

— Bár be tudna jönni hozzám, — kiáltotta a hang. — Ruth hangja volt.

Denry e pillanatban látott a szitán. Ruth csupán kijátszotta őt! Két felvonásból álló vígjátékot játszott el előtte. Azt akarta megcsinálni, a mit az Ötvárosban úgy neveznek,

hogy eszközös holdvilágnáb. A butorszállító koci (Kétségtelenül Birminghamból jött, a hol a lány élt.) késő este állt a kapuja elé és még az éjjel fel kellett volna rakodnia és el kellett volna hajtani vele. A lovakat kifogták, valószínűleg Ruth saját udvarába kötötték be és mialatt a butorszállító pihentek, a koci elindult, Ruth pedig benne maradt. Világos, hogy semmi pénzre sem volt a fel nem nyitható asztalka fölújában. Szóval az ok, a miért a kedves Calvertnek nem fizetett, nem az volt, a mit elhitetni akart.

És mégis, Denry első remegő gondolata az volt: eldögromot kapott, semmi kétség. A lány kétségbe, rosszasa nem riasztotta vissza. Ellenkezésképp: bámulta vállalkozásának félelmetes merészségéért; az egész csiny jól illt az ő saját eszmévilágához. Érezte: Ruth meg ő rokonlelkek.

A mint a leány hangját meghallotta, megkísérelte, hogy a koci oldalán át a hátsó részen elhelyezett ajtóhoz jusson, de a butorszállító koci kerékgya olyan volt, hogy nem lehetett az egyikről a másikra átugrani, különösen mikor a kerékek víz alatt voltak. Denry ezért kénytelen volt a koci tetéjére felmászni, azon végig kúszni és az egyik, nyitva lógó ajtószárnyon lecsúszni. Ez nem volt egyszerű vállalkozás. Végül is, fél méterrel a víz színe alatt, a koci padlójára lépett.

— Merre van maga?

— Itt — felelte Ruth nagyon siránkozó hangon. — Egy asztalon ülök. Ez volt az egyetlen butoridarab, a mit a kocsi birtak, mielőtt elmentek vasorázni, vagy mit tudom én, hová? A butorszállító mind ilyenek. Nincs gyufája?

— Van nekem egész skatulyával — mondta Denry — de mit gondol, használható a teljesen átnedvesedett gyufa?

Rövid hallgatás következett. Denrynek feltűnt, hogy Ruth tegnap viselkedéséről sem adott semmiféle felvilágosítást. Úgy látszik, biztosan tudta, hogy ő mindent megértett.

— Rettenetesen össze vagyok ütve és azt hiszem, az orrom is vérzik — panaszkolta még keservesebb siránkozással Ruth. — Szerencsére sok szalma és zsák volt itt a kocsi birtak.

Végre sok keresés után Denry keze a leány átnedvesedett ruhájához ért

— Maga rossz leány, tudja?

Ruth felzokogott, vadul, kétségbeesetten felzokogott. A büszke, független természet megtört az események súlya alatt. Denry kimászott a vízből és felült az asztalnak Ruth által üresen hagyott részére. A kocsi birtak pokoli sötétség uralkodott.

Lassan-lassan, zokogástól meg-megcsukló, halk gnyge hangon, apódonként elmondta Ruth nehézségeinek, szerencsétlenségének, küzdelmeinek egész történetét. Nyíltan bevallotta bűneit. De mit is tehetett volna egyebet? Ő csak jót akart. Mit csinálhatott mást? Sarokba szori-

tották. És az ajpára is gondolnia kellett. Az előző napon igazán, becsületesen meg akarta fizetni a házbért, vagy annak egy részét. De nagy csalódás érte! És olyan rosszul érezte magát! Röviden...

A koci mindjobbán egyoldalra billent. Ruth Denrybe, ő meg Ruthba kapaszkodott. A koci lejtőbb ereszkedett, kényelmesebb éjszakai szállást keresett az iszapban.

Furcsa, hogy előbb fel se tűnt Denrynek: első látogatása alkalmával azzal a kifogással odázta el Ruth a fizetést, hogy a bank be van zárva, míg a második látogatásnál azt állította, hogy az apródonként gyűjtött készpénzt az íróasztalra tette. És ez a kétlakóság nem is lepte meg! Ilyen a teázó-ruha hatása! Bárhogy is volt, márcsak hitetlen merészségéért is megbecsült neki.

— És most mit csináljunk? — suttogta Ruth. Jól esett Denrynek, hogy bizalmmal fordul feléje.

— Várunk, míg felvirrad — mondta egyszerűen.

És vártak, virrasztottak egyedül a sivar vízekben. A júliusi meleg, tikkadt, sötét éjszakában nem is volt kellemetlen a lábukat a vízbe lögatni.

A derengő hajnal fényében Denry meglátta, hogy a butorszállító koci mögött csak körülbelül méternyi a víz és így könnyű a tetőre felmászni és onnan a parta ugrani. Még is tette és azután deszkát támasztott a kocsi ajtóhoz, hogy Ruth is kiszállhasson. Többélt megszádulva az asztal is u'ának üszött. Denry megragadta és lábával darabokra törte.

— Mit csinál? — kérdezte halkán Ruth. Annyira elgyöngült, hogy nem volt képes erősebben tiltakozni.

— Azt bízza csak rám, — mondta Denry. — Ez az asztal t. i. az egyetlen, a mi magára vallhat. Vissza nem vihetjük, mert találkozhatnánk valakivel.

Az asztal darabjait a kocsi birtak üsző szalmával összekötötte, az egészet hozzákötötte a nehéz vasreteszhez, a melynek hivatása lett volna, hogy a koci ajtaját bereteszelve és végül a faförméleket a vassal együtt a medence egyik távoleső sarkába hajtotta.

— Ugy, most már érti, ugy-e? — mondta — Ime, nem történt semmi egyéb, mint hogy a butorszállító koci az emberek gondatlansága folytán elszabadult és a kanálisba esett. A többről — a házbérről és egyebekről — majd később beszélünk.

Egymásra néztek. Ruth a szoknyája majdnem száraz volt. Orra nyomat se mutatott a vérzésnek, de bal szemé felett kékes daganat díszlett, Denry is, kivéve, hogy kalapja nem volt és nadrágja a testéhez tapadt, bátran mutatkozhatott emberek előtt.

A csendes kora hajnalban egyedül álltak az utcán.

— Maga másfelé menjen haza, ne a Brougham utcán — mondta Denry. — Délelőtt majd feljövök, megnézem, mit csinál?

— E búcsúzásnál többet éreztek, mint a mit szóval kifejeztek.

A város háza órája hármát ütött, mikor Denry anyja lépcsőjén felment. Nem találkozott senkivel az egész úton.

(Folytatása következik.)

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Káin. Kosztolányi Desző tizer hét novelláját gyűjtötte össze egy kötetbe e cím alatt. Kosztolányi novellája szorosan összefüggő lírájával, mintegy annak objektívabb területre való kihangzása. Nem a történet a lényeges benne, nem az alakok pszichológiai mija, egymással való viszonyba hozása, az életbe való szembeállítás benne a fő mórdató, hanem az az izgalom, a melyet az emberben az étellel való érintkezés kelt, az idegrendszernek felkeltődése és új egyszerűbbá jutása, az emberi sorsnak a maga pályájától való kilerdülése és visszahullása, az a sok mindenféle nagyon komplikált és nehezen kifejezhető rezgés, a mi az értekelhető realitáson túl, vagy legalább is a realitás határában van. Ezért a novellákban mindig van valami abnormis, az élet közönséges rendjével diszsonáló. Nem azt mondják el, a mi kívül a világban történik, hanem azt a mi belül, az ember idegrendszerében folyik be. Emberei is abnormisek, többnyire az egészség és betegség határában állnak, mindnek van valami többé-kevésbé érzékeny

pontja, a hol ha érintik, nagyon erősen rezonál, hevesen felzaklatódik, néha külső ok nélkül is, a hogy a nagyon keményre befagyott tő jege is néha ok nélkül elkezd pengeni, csattogni, repedezni, a míg vagy felszakad, vagy új egyensúlyi állapotot teremt magának. Az előadás módja is ebben az értelemben út el a rendes, megszokott elbeszéléstől; szimbólumokkal dolgozik, a mint hogy a mit elmond is, rendszerint szimbolikus értelmű, nem plasztikára, konkrét dolgok szemléltetésére van beigazítva, hanem hangulat, izgalom közlésére, az olvasó idegrendszerét igyekszik felizgatni, hogy együtt tudjon rezegni az alakokéval, felkelteni benne azt a fogékonyságot, a mely képessé tege az elmondott különböző dolgok percepiálására s az irántuk való érdeklődésre. Erősen érezhető lira van ebben az előadásban, de nem az érzések lírája, hanem az izgatott gondolkodásé, a mint hogy a minden novellában meglevő fantasztikus vonás is inkább a gondolat, mint a képelet fantasztikuma — lényegénél fogva dialektikai természetű. Az író közössége mondanivalójával mindig szemmelátható, legtöbbször egyenesen a saját hangulatartalmát vetíti ki az elmondandó történetbe vagy egy benne magában meglevő, nyugtalanító lelki mozgalmat pnteg ki történetébe. Mégis valami hidegen objektív benyomás, a mit a novellák általában tesznek, arra figyelmeztet, hogy az író nem egész lényével van benne mondanivalójában, inkább csak ötletességével, paradox hajlandóságával, önmagát és a világot egyformán vizsgáló kíváncsiságával. Komponálás-módja is inkább logikai, számítás és okoskodás dolga inkább, mint az organikus belső látásé. Néha e miatt úgy hatnak a novellák, mint a matematikai tételek bizonyításai vagy egy konkrét esetre való alkalmazásai. Kosztolányinak mindenesetre a vers az igazi, légteljesebb megnyilatkozási formája, de novellái érdekesen egészítik ki a képet, melyet verseiből kapunk róla.

József főhercegről terjedelmes könyvet adott ki kéziszentesléleki Jákó Margit. Mindenki tudja, hogy a háború során a magyar főhercegnek valóságos kultusza keletkezett, mely a harctérről indult ki, a főherceg katonáitól, a kik legendászerű történeteket hoztak haza a főherceg személyes bátorságáról, magyar érzéséről, katonái iránti szeretetéről és gondoskodásáról. Az első szerbini harczokban, majd a Kárpátokban, utóbb az olasz fronton s legvégül Erdélyben, igazságván az első puskalövésből mostanáig mindig a fronton volt, személyét nem kímélte sem veszedelmektől, sem fáradsalaktól. Kiváló hadvezéri képességgel ve-

zette előbb hadosztályát, később hadtestét s legutóbb hadseregcsoportját. Hadseregünk legjelesebb vezérei közé emelkedett, e mellett mindig hangsúlyozta magyarságát, a magyar katonával való együttérzést s az emberi jósnak minden tiszteletreméltó tanujelét adta, a főherceget, a hadvezéret szinte hátrébe szorítja nála a derék, jószívű hajtárs. Innen rendkívüli népszerűsége, a mely minden személyi viszonyt teremt közte és minden katonája között. Jákó Margit könyve e népszerűsége igyekszik táplálni. Az első életrajzi könyv a főhercegről: elmondja gyermekkorát és ifjúságát, jellemzi a szülői ház szellemét, békében való katonai munkáját, vadász-kedvtelését, érdekes írói kísérleteit, család életét. A könyv nagyobb része természetesen a főhercegnek a háborúban való viselt dolgairol szól, igen sok jellemző epizóddal, érdekes dokumentumokkal megérteti a főherceg és katonái közötti benső viszonyt a tárgyat, a melyről beszél, s érdekesen tudja mondanivalóját elmondani. Sok szép kép élénkíti az Angusztia főhercegnőnek ajánlott könyv szövegét.

A 'Budapesti Szemle' most megjelent februári számában első helyen Berzevich Albert cikke áll a Széchenyi és a közművelődés címmel. Bárány Gyula a tartós béke föltételéről és a nemzetközi jog feladatáról értekezik. Kékly Lajos Agai Adolf alakját és irodalmi jelentőségét igyekszik jellemezni. Balogh Artur folytatja a dualizmus jelentőségéről szóló cikksorozatát. A szépirodalmi részben Cervantes 'Cornelia' című elbeszélését és Vargha Gyula egy szép versét találjuk. A Szemle rovat Angyal Dávid nekrológiát közli Könyvi Manórol, Kern Aurél jelentését a Kislady-társaság Graguss-jutalmáról, mely ezúttal zenei műre esett és bírálatot az újabb műkiállításokról. Az Ertesítő rovat könyvismeretesei zárják be a füzet tartalmát. A Budapesti Szemle Voinovich Géza szerkeszti s a Franklin-Társulat adja ki. Előfizetési ára egész évre 24 korona, félévre 12 korona. Egyes szám ára 2 korona.

A Jó Pajtás, Benedek Elek képes gyermeklapja legújabb, február 10-iki számába Vargha Gyula írt verset, Havas Aliz elbeszélését, Benedek Elek folytatja Rókáné komámasszony budapesti utazásának mulatságos történetét. Mihályffy né Fáy Lenke mesét mond. Garay Ákos szép képet rajzolt. Altai Margit szindarabot írt stb. A kis krónika rovat, a jó egészség kis kátéja, rejtvények, szerkesztői izenetek egészítik ki a szám gazdag tartalmát. A Jó Pajtás-t a Franklin-Társulat adja

ki, előfizetési ára egész évre 16 korona, fél évre 8 korona, negyed évre 4 korona, egyes szám ára 82 fillér. Mutatványszámot kívánatra küld a kiadóhivatal. IV. ker. Egyetem-utca 4.

A HÁBORÚ NAPJAI

Január 31. A nyugati harctér különböző helyein tüzérségi és aknavető harczok. A németek tervszerű légi támadást intéztek Páris ellen, a melyre 14.000 kgr bombát dobtak. Az olasz harctéren az ellenség nyugtalanító tüzelése Asiagótól keletre és újonnan elfoglalt állásaink ellen, majd a Brentától keletre levő területen is. Egy a Monte Pertica elleni támadást visszavertünk. Az Asolone területén is élénkebb harzi tevékenység.

Február 1. A nyugati harctéren csak felderítő harczok. Az olasz harctéren Asiagótól keletre négy olasz támadás már tűzünkben meghiusult.

Február 2. Egyik harctérről sem jelentenek nevezetesebb eseményt.

Február 3. A nyugati harctéren a Flandriában a houthoulsti erdő és a Lys között élénk tüzérségi harczok. Időnként Lens vidékén a Scarpe mindkét oldalán és Cambraitól nyugatra is feléledt a tüzevékenység, nem különben az Ailette mentén, Reims szakaszán, a Maas magaslatán és a Hartmannsweilerkopfon. Az olasz harctéren élénk tűzharcz az asiagói fensíkon.

Február 4. A nyugati harctéren a tüzérségi tevékenység különösen a houthoulsti erdő és a Lys között, továbbá a Scarpe mindkét oldalán fokozódott. Bellincourtól nyugatra meghiusult az angolok egy erős felderítő előretörése. Braytől északra a francziák átmenetileg benyomultak a németek előrsi állásába. Az olasz harctéren az Etsch és a Piave közt élénk tüzérségi harczok. A Brentától keletre két felderítő előretörést visszavertünk.

Február 5. A nyugati harctéren a tengerparttól a Lysig tüzérségi harzi, a mely innen délre, a Labassée-csatornánál és a Scarpe mentén is időnként feléledt. Egyebütt felderítő harczok és rohamcsapatok vállalkozásai.

Február 6. A nyugati harctéren a flandriai arecnonal egyes részben, Armentières vidékén és a Labassée-csatornánál a tüzérségi tevékenység délután fokozódott hasonlóképp a Scarpenál és Cambraitól nyugatra.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napokban: Cserneki és tarkói DESSÉWFY FERENCZ, Sárosmege és Eperjes képviselőtestületének tagja, a Dessewffy-család szeniorja, 79 éves korában, Eperjesen. — Balogi BALOGHY DEZSŐ, nyug. megyei főlevéltáros, 75 éves korában, Balassagyarmaton. — Verebi VÉGH JÁNOS, nyug. kuriai bíró, a Lipótrend lovagkereszttese és a III. osztályú vaskoronarend tulajdonosa, 78 éves korában, Budapest. — Mees BALOGH LAJOS földbírtokos, 72 éves korában, Szentesen. — Dunaföldvári dr. HALÁSZ SÁNDOR, miniszteri tanácsos, a postatakarékpénztár igazgatója, 59 éves korában, Budapest. — Szikofalvi SZIKOSY ALADÁR, nyug. miniszteri tisztviselő, ügyvédhelyettes, 70 éves korában, Pécel. — Csikbálfalvai KERESZTES KÁROLY, nyug. cs. és kir. tábornok, hadbíró, Budapest. — BÁTZ LÁSZLÓ földbírtokos, ügyvéd, 70 éves korában, Szegeden. — Király JÓZSEF malomtulajdonos, 68 éves korában, Püszabonyban. — REMISOVSKY JÁNOS, nyug. kincstári vegyész, 68 éves korában, Kolozsvárt. — MAUKS GYULA, a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének titkára, majd a Hangya szövetkezet hiteltügyi csoportjának vezetője, 47 éves korában, Budapest. — IRIZT MÁTYÁS, negyvennyolc éves korában, Budapest. — Verebelyi és csiffári CSIFFÁRY JÓZSEF, hetvennégy éves korában, Szombathelyen.

Szalóki Mészáros Jánosné, szül. alsómesteri Tóth Erzsébet, 68 éves korában, Érköbölkúton. — Özv. NAMÉNYI PÁLNÉ, szül. Hoffori Antónia, 64 éves korában, Kassán. — Dr. Tömösványi TIVADARNÉ, szül. Gerster Illy, Nagyvárán. — Özv. REMÉNYI BERNÁTNÉ, 56 éves korában, Budapest.

EGYVELEG.

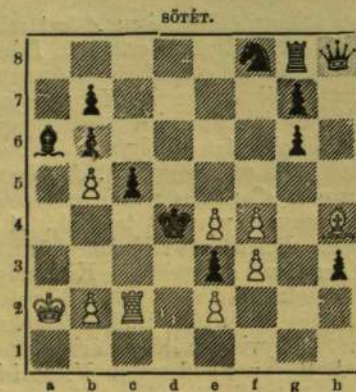
* Helyes arány a test nagysága és súlya között. Nemcsak az egészségnek, hanem a szépségnek is egyik főkövetelménye, hogy a test nagysága és súlya között legyen a helyes arány. Akár nagyobb, akár kisebb a test súlya, mint a milyennek a nagyságához viszonyítva lennie kellene, az sem az egészség, sem a szépség szempontjából nem mondható normálisnak. Hogy arányban van-e a test súlya a nagysággal azt kétféle módon lehet megállapítani. Az egyik a Broca módszere, mely szerint helyes az arány akkor, ha a test súlya lényegesen nem nagyobb és nem kisebb, mint a mennyi a test hosszának az egy méterén felül.

megfelel. Tehát, hogy sem kövérnek, sem soványak, hanem éppen jól tápláltak mondható legyen az ember, annyi kilót kell neki nyomni, mint a hány centimétert tesz ki a hossza az egy méterén felül. Egy 165 centiméter hosszú embernek helyes súlya ezek szerint 65 kilogram. A test tápláltsága helyes arányban egy másik kiszámítási módját Vierordt találta ki. Szerinte a test helyes súlya az a szám, melyet kapunk, ha a test hosszát megszorozzuk a mellbőséggel és ezt a szorzatot elosztjuk 240-nel.

Praktikus ének- és kiképzőtanfolyam, mely mindenkinek lehetőséget nyújt az ének és színművészet, valamint a társadalmi érintkezés formáinak könnyű és gyors elsajátítására, nyílt meg Bleuer Andorina ismert énektanárné és Körnevi Béláné az Országos színművészeti akadémia okleveles művésznője vezetésével. Személyes felvilágosítás nyervehet az érdeklődők a délutáni 10-12 óra között L. Mikó-utca 1. I. emelet 10. szám alatt.

SAKKJÁTÉK.

3089. számú feladvány Takács P.-ől, Budapest.

Világos indul és a harmadik lépésre mattot ad.

A 3067. számú feladvány megfejtése Fritsch Károlytól.

1. Vg7-e7

A 3068. számú feladvány megfejtése Feigl Miklóstól.

- 1. Vg2-d2 f7xg6
2. Hd4-e2 f8xe2
3. Fb5-e8! stb.

A 3069. sz. feladvány megfejtése Fritsch Károlytól.

- Világos. Sötét. Világos. a. Sötét.
1. Vg1-f1 Ke4-d5
2. Vh1xk4! stb.

Helyesen fejtették meg: A »Budapesti Sakk-kör (Budapest)« - Hoffbauer Antal (Lipótvár). - Kintzig Róbert (Fakert). - Székely Jenő (Győr). - Bácsi Péter (Budapest). - Takács Péter (Szeged). - Gróf Luzenberger Artur (Budapest).

Szerkesztői üzenetek.

A rigómezei csaták című, múlt heti számunkban közölt cikkünk alól nyomdai hiba miatt elmaradt a szerző neve. A cikket Szédeczky-Kardos Lajos kolozsvári egyetemi tanár, a kiváló történettudós írta.

A Kremi rabia. Hortobágyi csikóslegény stb. Tipikus műképzőköri vers, reménytelenül Petőfőből és egyéb fiataloktól különösen nagyhatású költemények, az érzés-összintégenek hiánya, kezdetleges külső és belső technika. Ez a fajta versekkel ügylatszük »ohase valók, — a mi időnkben is éppen ilyen verseket olvastak fel a diákok az önképzőkörben.

Nyugalom. Erre sem mondhatunk mást, mint a mult-koriakra.

KÉPTALÁNY.

A »Vasárnapi Ujság« 1-ső számában megjelent képtalány megfejtése: Hadimilliomosok.

Felolós szerkesztő: Hoitsy Pál.

Szerkesztői iroda: Budapest, IV., Vármege-utca 11. Lapkiadó tulajdonos Franklin-Társulat IV., Egyetem-utca 4.

Eladó modern villa.

Pilis-Csabán szemben a vasuti állomással 710 □-öl területen 6 szoba, 1 nyitott és 1 üvegezett verandával, valamint megfelelő mellékhelyiségekkel; teljesen modern szolid építkezés, eladó.

Bővebbet Budapest IV., Egyetem-utca 4. alatt, a kapusnál.

Fiatalos, üde arczbőrt

varasol elő 10 nap alatt és eltávolít minden teletthibát, úgy mint miteszer, pattanás, sárgafolt, ráncz, orrvörösség, likaos, hervadt, petyhült bőrt, a Dr. Kesztyűs-féle szappán-szer. A kura egyszerű, otthon végezhető, minden feltűnés nélkül. Befejzése után az arcz-bőr ragyogó szépségben, gyermeki üdőségben és tisztaságban pompál. 1 üveg 15— K. Diszkrét széküldés utánvétellel. — Gyár: HÍVAYON & Co. — Székhely: GROSS ANTAL Budapest, VIII., József-körút 23. (Félelet 1.)

Új könyv

CHOLNOKY JENŐ, a kiváló magyar földrajzi írótl:

FÖLD ÉS NÉPEI

Népszerű földrajzi kézikönyv

I. kötet

AMERIKA

Két színes térképpel, 32 műmelléklettel és 430, a szöveg közé nyomott képpel

Ára 24 korona

FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA

Kapható minden könyvkereskedésben.

Törökök

a címe

Dobay István könyvének,

mely most jelent meg második kiadásban

A szerző, ki beutazta a török harcteret és a Dardanellákat, élénk és vonzó előadásban számol be ott szerzett tapasztalatairól és sok egyéb érdekes dolgokat is mond el török testvéreinkről. A könyvet 33 illusztráció díszíti. Ára öt korona.

Kapható »A Társaság« kiadóhivatalában Budapest, IV., Reáltanoda-utca 18. sz. és minden könyvkereskedésben.

FOGAK

FOG

Dr. HEGEDŰS JAKAB

Perzsaszőnyeg-különlegességek! Antik ezüst tárgyak, nagy választékban kaphatók ROSENSTINGLNÉL IV., Deák-tér 4. * Telefon 6-76.

Hajnövesztő, amilyen még nem létezett. Rövid idő alatt dus haját növeszt és megakadályozza a hajhullást, megóvja a korai öszlölést, egy hónap alatt lényeges eredmény. Ára 10 és 15 K. BÓTÁR T. REGINA Budapest, VII., Erzsébet-körút 34. A nőknek díze a szép haj, azért azt építeni kell.

EHRBAR

és minden más előkelőbb mestergyártmányu zongorát, pianinót legelőszobában vehet a szolid kiszolgálásról általában elismert REMÉNYI MIHÁLY özég zongora- és harmonium telepén, Budapest, VII., Király-utca 58. és 60. Régi zongorák, pianinók vétele, becsesrelése, javítása és hangolása. Megnyitlak a vasutak! * Lehet már zongorát vidékre szállítani.

MATTONI-PELE GISSHÜBLER természetes ágvényes SAVANYŰVIZ

Margit-Crème advertisement with image of a woman's face and text describing the product's benefits for skin.

ROZSNYAY PEPSIN BORA advertisement featuring an image of a bottle and text about its medicinal properties.

Csillárok legmodernebb kiépítésben, óriási választékban, készpénz vagy törlesztéses kölcsöndij ellenében. — Gázfűtőkályhák, gázzradiátorok.

Gáztűzhelyek kaphatók. »AUERFÉNY« BUDAPEST VI., Vilmos császár-út 3.

Országos Hangjegykölcsönző Intézet

Budapest, IV. ker., Sütő-utca 2, szám, félemelet. (Deák-tér mellett.) Hangjegykölcsönzőnk feloleli a komoly és könnyebb zenefajokat, melyek az újdonságokkal folyton kiegészítettek. Előfizetés: 3 óra 15— K, 6 óra 28— K, 12 óra 52— K. Az előfizetés beérkezével megkijűdik kimerítő jegyzékünket. Biztosíték 10 K, mely az előfizetés megszűnésekor visszaadatik. Folyton Újdonságok. Országos Hangjegykölcsönző Intézet Budapest, IV., Sütő-utca 2. félem. (Deák-tér mellett.)

ALAPITVA 1914. Gyász esetben Haltenberger Vilmos

ruhák soron kívül kelmefestő, vegytisztító és festetnek feketére. Nagyvárad. Postafoők. Postal megbízások gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

A koronázás évfordulójára jelent meg

A Társaság Király-száma!

A Király-szám ünnepi kiállításban emlékezik meg a koronázás első évfordulóján az ifju magyar királyról, 54 oldal terjedelemben, közel 100 pompás képpel díszítve, színes boríték-rajzzal. — A magyarság albuma ez a szám, mely képen és írásban is a király életét, békés ünnepeit s háborus hétköznapjait mutatja be az olvasónak. A gyönyörű képeken kívül szövegrésze is előkelő, az uralkodóház néhány tagja s több politikai és irodalmi kitűnőségünk irt cikket a Király-szám részére.

3 kor. beküldése után, bérmentve küldi A Társaság kiadóhivatala IV., Reáltanoda-utca 18.

Költözködéskor nélkülözhetetlen a lakásbérleti szabályok ismerete!

LAKÁSBÉRLETI SZABÁLYOK

Összegejűjtötte és magyarázta Dr. PONGRÁCZ JENŐ budapesti ügyvéd.

Tartalmazza Budapest-székesfőváros lakásbérleti szabályrendeletének hiteles szövegét és magyarázatát. Illeték szabályokat. A kapuzárási, víz- és gázzabályokat. Teljes joggyakorlatot stb., stb.

Harmadik teljesen átdolgozott kiadás. Mindenütt kapható. Ára kötve 3 K 20 fillér.

Megjelent a Magyar Törvények, Franklin-Társulat zsebkijadásának gyűjteményében.

Kapható: LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) R.-T.-nál, Budapest, VI. ker., Andrassy-út 21. szám és minden könyvkereskedésben.

ISMERETEK TÁRA

Szerkesztik ENDREI ÁKOS és MÁRTON JENŐ

Az Ismeretek Tára az iskolai ismereteknek rövid, de alapos magyarázata. — Eddig megjelent:

1. Szenkő Aladár. Magyar nyelvtan helyesírási szó-tárral K 1.40	9. Endrei Ákos. A magyar irodalom története a fontosabb művek tartalmi ismertetésével. II. rész: Kisfaludy Károly felleptétől a legújabb korig K 2.—
2. T. Badinyi Sándor. Magyarország oknyomozó története. Áttekintő összefoglalásokkal, érettségi és tan-képesítő vizsgálatra készülőknél K 1.80	10. Solty Kornél. Latin mondattan T. Livius, Corn. Nepos, J. Caesar és Phaedrus műveiből vett olvasmányokkal kapcsolatban K 2.—
3. Solty Kornél. Latin nyelvtan gyakorlatokkal és két színes táblázattal K 1.80	11. Lenkei Ferenc. Geometria I. rész: Planimetria és trigonometria K 2.—
4. Lenkei Ferenc. Algebra K 2.—	12. Lenkei Ferenc. Geometria II. rész: Stereometria és analitika 2.—
5. Ujj Gyula. Természettan. I. kötet: Mechanika. Akusztika K 2.80	13—14. Sajtó alatt.
6. Ujj Gyula. Természettan. II. kötet: Fénytan. Hőtan. Mágnesség. Elektromosság. Kozmográfia K 2.80	15. Fehér Jenő. A tavaszi flóra legközönségesebb virágos növényeinek könnyű és gyors határozója. Kezdek számára. 102 ábrával a bevezetésben K 1.60
7. Márton Jenő. Német nyelvtan olvasmányokkal és gyakorlatokkal K 2.—	16. Tauber N. Nándor. Rövid kereskedelmi levelező a megfelelő német szólásmódokkal K 2.80
8. Endrei Ákos. A magyar irodalom története a fontosabb művek tartalmi ismertetésével. I. rész: Kisfaludy Károly felleptéig K 2.—	17. Fehér Jenő. Az őszi flóra legközönségesebb virágos növényeinek könnyű és gyors határozója. Kezdek számára. 102 ábrával a bevezetésben K 1.20

A LAMPEL R. Kk. (Wodianer F. és Fiai) r.-t. kiadása.

Kaphatók minden könyvkereskedésben.

Most jelent
meg az

Most jelent
meg az

UNIVERSUM

8-ik
(új háborús) kötete

Haditechnikai olvasmányok: a száraz-földön, a vizen, a vízben és a levegőben vívott harcok újszerű fegyvereinek,

a haditechnika csodáinak

a leírása, a harcszintereknek, a hadsereg táplálásának ismertetése; a természettudományok, a földrajz és az egészségügy köréből való olvasmányok

Évkönyv a család és ifjúság számára

Szerkeszti HANKÓ VILMOS dr.

Sok képpel * Ára kötve 15 korona

✱ Kapható minden könyvkereskedésben. ✱

Dolgozataikkal közreműködtek:

Dr. József főherceg
Bárany Béla
Barcza Imre
Bogdányi Ödön
Bozóky Endre dr.
Cserey Adolf dr.
Dorner Béla
Dorner Emil
Garády Viktor
Halász Gyula
Hankó Vilmos dr.
Heller Bernát dr.
Hosvay Lajos dr.
Jeamlong Győző
Keller Oszkár dr.
Kerekes I. Zoltán dr.

Dolgozataikkal közreműködtek:

Konek Figyes dr.
Krebsz Ernő
Lasz Samu dr.
Mende Jenő
Németh József
Pásztor Árpád
Posfalvai Tulok István
Rákosi Viktor
Szahlander Lajos dr.
Szekeres Kálmán dr.
Szilády Zoltán dr.
Tompá János dr.
Ujj Gyula
Welwart Benő
Windisch Richard dr.

7. SZÁM. 1918. (65. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, FEBRUÁR HÓ 17.

Szerkesztési iroda: IV. Vármegye-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám
ára 80 fillér.

Előfizetési feltételek:

Egészévre — 40.— korona.
Félévre — 20.— korona.
Negyedévre — 10.— korona.

Külföldi előfizetésekhöz a postailag meg-határozott viteldij is csatolandó.

NÉMET KATONAZENÉKAR HANGVERBENYE EGY KATONAI JÉGPÁLYÁN A NÉMET S OROSZ ÁLLÁSOK TALÁLKOZÁSA PONTJÁN.